

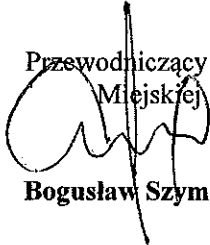
**UCHWAŁA NR XXXVI/262/2018
RADY MIEJSKIEJ W CHOSZCZYNIE**

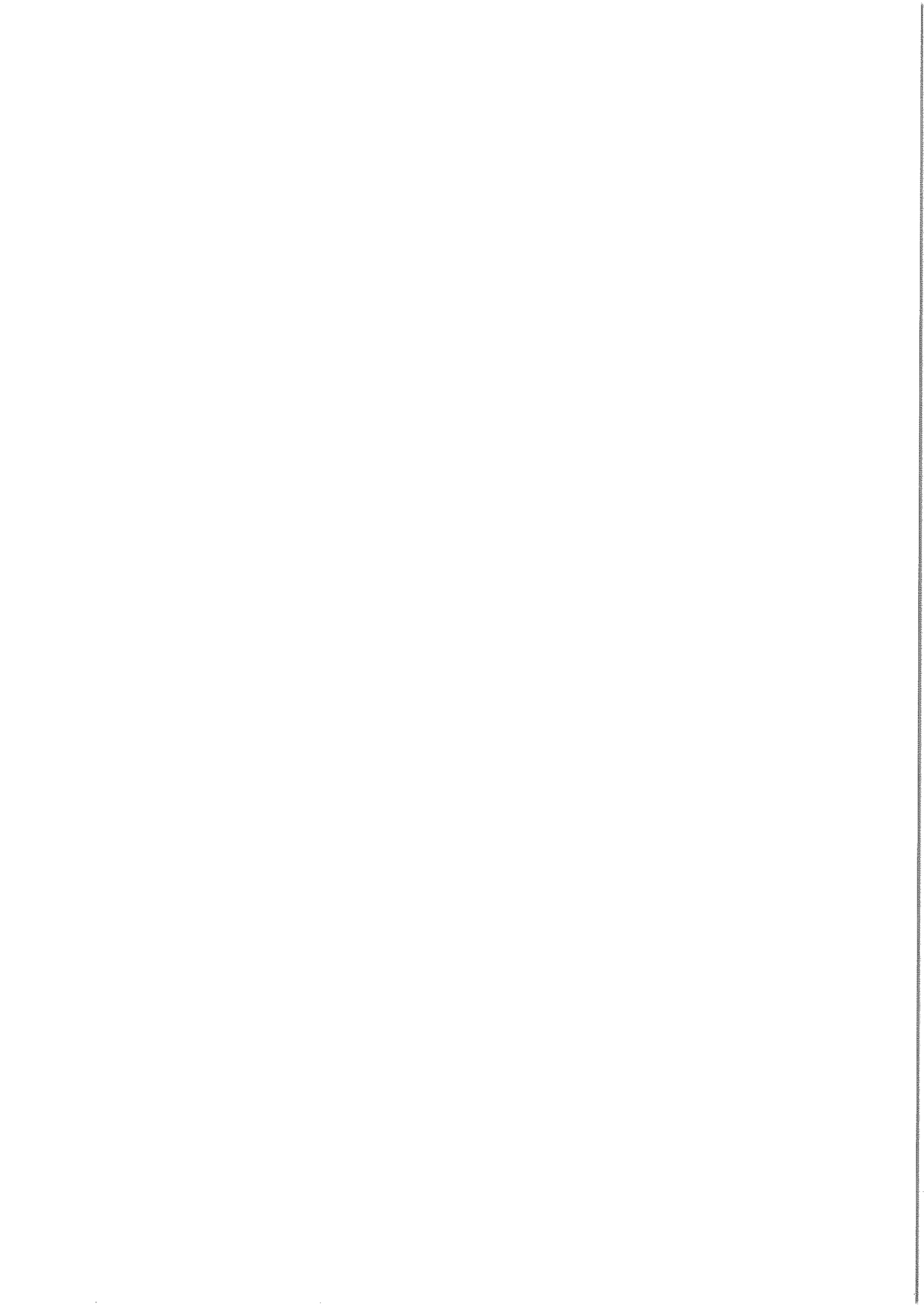
z dnia 26 lutego 2018 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczyno
na lata 2017 - 2020, z perspektywą do 2024 r.”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.), po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu w Choszczynie, Rada Miejska w Choszczynie uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczyno na lata 2017 - 2020, z perspektywą do 2024 r.”, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Choszczyna.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Bogusław Szymański

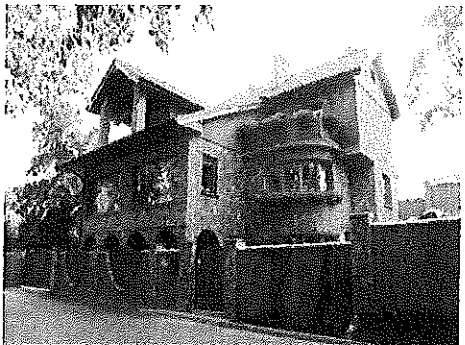
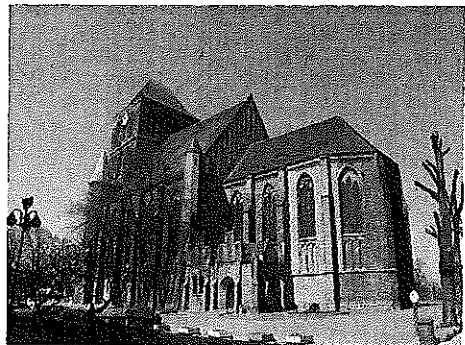
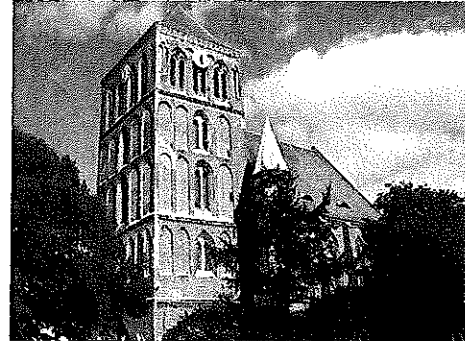

Choszczno

Załącznik do Uchwały Rady Miejskiej w
Choszcznie

Nr XXXVI/262/... z dnia 26 lutego 2018v

Choszczno, grudzień 2017

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Zleceniodawca:

Gmina Choszczno
ul. Wolności 24
73-200 Choszczno

Wykonawca:

mgr inż. Dorota Sterna
Ekoraporty Dorota Sterna
Brzeźno 41/4
78-316 Brzeźno
NIP: 6721849326
Regon: 321397285

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

SPIS TREŚCI

1. WYKAZ SKRÓTÓW	4
2. SPIS TABEL, RYCIN I WYKRESÓW	6
3. WPROWADZENIE.....	8
3.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	8
3.2. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGRAMU	8
3.3. PROCEDURA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH I OPINIOWANIE PROJEKTU PROGRAMU	9
4. STRATEGICZNE DOKUMENTY PROGRAMOWE	11
5. STRESZCZENIE.....	16
6. OCENA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE CHOSZCZNO Z UWZGLĘDNIENIEM ZAGADNIEŃ HORYZONTALNYCH	17
6.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	19
6.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM	24
6.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	28
6.4. GOSPODAROWANIE WODAMI.....	30
6.4.1. <i>Wody podziemne</i>	30
6.4.2. <i>Wody powierzchniowe</i>	33
6.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	40
6.6. ZASOBY GEOLOGICZNE	47
6.7. GLEBY	50
6.8. GOSPODARKA ODPADAMI, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	54
6.9. ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY	57
6.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	66
7. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	68
8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	102
8.1. WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI	102
8.2. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU.....	102
8.3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	103
8.4. MONITOROWANIE PROGRAMU.....	106
9. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	107

1. WYKAZ SKRÓTÓW

- ARiMR** – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
B(a)P – benzo(a)piren
BDL – Bank Danych Lokalnych
BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
CEF – Connecting Europe Facility – instrument „Łącząc Europę”
ChTBS – Choszczeńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
FMB – Fabryka Maszyn Budowlanych
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JCW – Jednolita Część Wód
JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWpd – Jednolita Część Wód Podziemnych
KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KP PSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Choszczynie
KW PSP – Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie
LPR – Lokalny Program Rewitalizacji
LZO – lotne związki organiczne
MPGK – Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
MPZP – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
MZP – Mapa Zagrożenia Powodziowego
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OChK – obszar chronionego krajobrazu
OSN – Obszary Szczególnego Narażenia
OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków (obszary Natura 2000)
OUB – odpady ulegające biodegradacji
OUG – Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu
OZE – Odnawialne Źródła Energii
OZW – obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (obszary Natura 2000)
PEC – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PEM – promieniowanie elektromagnetyczne
PGN – plan gospodarki niskoemisyjnej
PIG PIB – Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ – program ochrony środowiska
POIIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Choszczynie
PSZOK – punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

- PVC** – polichlorek winylu
- PZD** – Powiatowy Zarząd Dróg w Choszcznie
- RDLP** – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie
- RDOŚ** – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie
- RPO WZ** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020
- RSP** – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna
- RZGW** – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- SChR** – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie
- SP** – Starostwo Powiatowe w Choszcznie
- UM** – Urząd Miejski w Choszcznie
- WIOŚ** – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie
- WFOŚiGW** – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
- WOPR** – Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego
- WWA** – Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
- ZDR** – zakład dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- ZODR** – Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
- ZOZ** – Zakład Opieki Zdrowotnej
- ZZDW** – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie
- ZZMIUW** – Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

2. SPIS TABEL, RYCIŃ I WYKRESÓW

Spis tabel:

TAB. 1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.	21
TAB. 2. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.	22
TAB. 3. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.	22
TAB. 4. NATĘŻENIE RUCHU NA DRÓGACH WOJEWÓDZKICH W ROKU 2010 I 2015.	24
TAB. 5. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM.	26
TAB. 6. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM.	26
TAB. 7. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM.	26
TAB. 8. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.	28
TAB. 9. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.	29
TAB. 10. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.	29
TAB. 11. WYKAZ UJEĆ WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY CHOSZCZNO.	30
TAB. 12. ZESTAWIENIE OCENY STANU JCW BADANYCH W LATACH 2012-2014 NA TERENIE GMINY CHOSZCZNO.	36
TAB. 13. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI.	37
TAB. 14. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI.	38
TAB. 15. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI.	38
TAB. 16. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2012-2016.	40
TAB. 17. OCENA WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA NA TERENIE GMINY CHOSZCZNO.	42
TAB. 18. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ ZA LATA 2012-2016.	43
TAB. 19. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	45
TAB. 20. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	46
TAB. 21. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	46
TAB. 22. ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH GMINY CHOSZCZNO.	47
TAB. 23. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE.	48
TAB. 24. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE.	48
TAB. 25. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE.	49
TAB. 26. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY CHOSZCZNO.	50
TAB. 27. CHARAKTERYSTYKA JAKOŚCI BONITACYJNEJ GLEB GMINY CHOSZCZNO.	51
TAB. 28. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GLEBY.	52
TAB. 29. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: GLEBY.	52
TAB. 30. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: GLEBY.	52
TAB. 31. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE ODPADAMI, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	54
TAB. 32. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE ODPADAMI, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	55
TAB. 33. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE ODPADAMI, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	55
TAB. 34. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY.	64
TAB. 35. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY.	64
TAB. 36. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY.	65
TAB. 37. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.	66
TAB. 38. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.	66
TAB. 39. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.	67
TAB. 40. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA.	69
TAB. 41. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.	79
TAB. 42. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.	89

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Spis rycin:

RYC. 1. GRANICE GMINY CHOSZCZNO NA TLE MAPY TOPOGRAFICZNEJ.....	17
RYC. 2. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH W GRANICACH GMINY CHOSZCZNO.	33
RYC. 3. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH W GRANICACH GMINY CHOSZCZNO.	34
RYC. 4. ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY CHOSZCZNO.	57

Spis wykresów:

WYK. 1. PRZYROST SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2012-2016.	41
WYK. 2. ZUŻYCIE WODY W GMINIE W LATACH 2012-2016.	41
WYK. 3. PRZYROST SIECI KANALIZACYJNEJ W LATACH 2012-2016.....	44
WYK. 4. IŁOŚĆ ODPROWADZONYCH ŚCIEKÓW W LATACH 2012-2016.....	44

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

3. WPROWADZENIE

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem wszystkich obywateli oraz władz publicznych, które poprzez politykę zrównoważonego rozwoju powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne oraz nieograniczony dostęp do zasobów naturalnych zarówno współczesnemu, jak i przyszłemu pokoleniu. Opracowanie, jakim jest Program Ochrony Środowiska, określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według kierunków interwencji wyznaczonych w 10 obszarach.

Celem przygotowania programu jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1376).

Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie oraz przedstawia propozycje zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

3.1. Podstawa prawna opracowania

Program ochrony środowiska jest podstawowym instrumentem realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Działania z zakresu ochrony środowiska w gminie podejmowane są na podstawie programu ochrony środowiska, do opracowania którego zobowiązuje organ wykonawczy gminy art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.).

Przed uchwaleniem, zgodnie z art. 17 ust. 2 ww. ustawy, projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez zarząd powiatu.

Do opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczno na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” przystąpiono w oparciu o umowę pomiędzy Gminą Choszczno – Urząd Miejski w Choszcznie, ul. Wolności 24, a firmą Ekoraporty Dorota Sterna, Brzeźno 41/4, 78-316 Brzeźno, NIP: 6721849326, Regon: 321397285.

3.2. Metodyka sporządzania programu

Zgodnie z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1101) zmieniły się zasady sporządzania programów ochrony środowiska. Obecnie polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zaś polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą gminnych programów ochrony środowiska. Wiodącym dokumentem dla obszarów środowisko i gospodarka wodna jest „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczno na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024” opracowany został przez firmę Ekoraporty Dorota Sterna, przy stałej współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Choszcznie. Do realizacji opracowania wykorzystano materiały uzyskane z gminy, przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy, urzędów administracji publicznej. Dokument został przygotowany zgodnie z

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

obowiązującymi „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.). W niniejszym opracowaniu starano się uwzględnić zapisy ww. wytycznych.

Ponadto bazowano na projekcie „Programu ochrony środowiska dla powiatu choszczeńskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”, który w czasie przygotowywania niniejszego Programu był w trakcie opracowywania. Uznano za słuszne bazowanie na danych zawartych w projekcie tego dokumentu, z uwagi na to, że stanowi dokument wyższego szczebla i określa wytyczne dla opracowywania gminnych programów ochrony środowiska.

Na podstawie ww. wytycznych dokonano oceny stanu środowiska oraz wyznaczono zadania planowane do realizacji na terenie gminy Choszczno z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2. Zagrożenia hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne.
4. Gospodarowanie wodami.
5. Gospodarka wodno-ściekowa.
6. Zasoby geologiczne.
7. Gleby.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.
9. Zasoby przyrodnicze.
10. Zagrożenia poważnymi awariom.

Obszary ww. interwencji poddano analizie SWOT. W metodyce prac uwzględniono także zagadnienia horyzontalne, zgodnie z zapisami ww. wytycznych.

Aktualny stan środowiska jest opisywany w programie na podstawie dostępnych danych z lat 2014 - 2015 (sporadycznie 2016 - 2017), w zależności od stopnia dostępności danych. Zakres dokumentu nie obejmuje ewentualnych zmian prawnych czy systemowych, które mogą się zdarzyć w przeciągu okresu lat, dla których tworzony jest Program. Przy określaniu zadań przypisanych poszczególny kierunkom interwencji bazowano na dokumentach strategicznych będących w posiadaniu gminy, takimi jak program rewitalizacji, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plan gospodarki niskoemisyjnej, a także na udostępnionym do konsultacji projekcie programu ochrony środowiska dla powiatu choszczeńskiego oraz programie opracowanym dla województwa zachodniopomorskiego. Ponadto korzystano z dostępnych informacji pochodzących od powiatów, których działalność ma wpływ na kształtowanie środowiska, tj. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie czy Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

3.3. Procedura konsultacji społecznych i opiniowanie projektu Programu

Zgodnie z art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.) projekt Programu musi zostać przesłany do Zarządu Powiatu w Choszcznie, jako organu wykonawczego powiatu choszczeńskiego.

Zgodnie z ust. 4 ww. artykułu na etapie przygotowywania projektu Programu zapewnia się możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1405). Informację o możliwości zapoznania się z projektem niniejszego Programu oraz złożenia uwag i wniosków należało umieścić zarówno na stronie

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

internetowej Gminy Choszczno, jak i tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Choszcznie oraz w prasie lokalnej o odpowiednim zasięgu.

Na wstępnym etapie opracowywania projektu Programu na podstawie art. 48 ust. 1 i 2 ww. ustawy Burmistrz Choszczna wystąpił do organów właściwych w sprawie opiniowania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowiska, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie, z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Podsumowanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych i dokonanego opiniowania dla projektu Programu zostało zawarte w uzasadnieniu do uchwały Rady Miejskiej w Choszcznie w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczno na lata 2017 - 2020, z perspektywą do 2024 r.”.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

4. STRATEGICZNE DOKUMENTY PROGRAMOWE

Jak wskazano wyżej, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.) polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1367). Do najważniejszych krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentów strategicznych, spójnych z opracowywanym Programem, należą m.in. niżej wymienione dokumenty.

STRATEGIA „BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.”

Celem głównym ww. Strategii jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe i następujące kierunki interwencji:

1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, poprzez: racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, uporządkowanie zarządzania przestrzenią;
2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię poprzez: lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, poprawę efektywności energetycznej, zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych, modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy, oraz wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;
3. Poprawa stanu środowiska, poprzez: zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, ochronę powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych, promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku przedstawia strategię państwa w zakresie energetyki. Podstawowe kierunki polskiej polityki energetycznej to m.in: poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. Realizacja przyjętej polityki energetycznej ma prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym cele i kierunki działań, jakie powinny być uwzględnione w programach ochrony powietrza, w celu poprawy jakości powietrza w Polsce do poziomu niepowodującego negatywnych skutków zdrowotnych oraz zapewniających odpowiednie warunki życia.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWA DO 2030 ROKU

Celem głównym Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada kierunki działań z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym, m.in.: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, skuteczną adaptacją do zmian klimatu na obszarach wiejskich, rozwój transportu w warunkach zmian klimatu, zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu, stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu, kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Głównym celem jest dążenie do stworzenia systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Postępowanie z odpadami odbywać ma się zgodnie z hierarchią: po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a jeśli już powstają, to przygotowanie ich do ponownego użycia - recykling, inne metody odzysku np. wykorzystanie odpadów, unieszkodliwianie, natomiast najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032

Najważniejsze cele ww. programu to: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest do 2032 roku, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

Program określa konieczność wyposażenia: wszystkich aglomeracji ≥ 2000 RLM w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni, w oczyszczalni ścieków zapewniające odpowiednie oczyszczanie aglomeracje <2000 RLM posiadające w dniu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej systemy kanalizacji sanitarnej, zakładów przemysłu rolno-spożywczego o wielkości >4000 RLM, odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód, w urządzenia zapewniające wymagane przepisami prawa standardy ochrony wód.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry stanowi bazę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych tego regionu. Jest również dokumentem wspomagającym proces osiągania lub utrzymania dobrego stanu wód oraz związanych z nimi ekosystemów, a także wskazującym na konieczność wprowadzenia racjonalnych zasad gospodarowania wodami.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Głównymi celami Strategii Rozwoju Kraju są m.in. zapewnienie środków na działania rozwojowe, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, wzrost wydajności gospodarki, rozwój kapitału ludzkiego, zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

i aktywności obywatela, integracja społeczna, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko czy wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju.

STRATEGIA EUROPA 2020

Celem głównym strategii Europa 2020 jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie m.in.: inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – wspierający rozwój gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREF WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO – AGLOMERACJI SZCZECIŃSKIEJ, MIASTA KOSZALIN ORAZ STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ (TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA)

Celem głównym programu jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza w zakresie zanieczyszczenia ozonem w strefie zachodniopomorskiej, w której leży również teren gminy Choszczno. Program wskazuje istotne powody występowania przekroczeń poziomów docelowych ozonu oraz listę możliwych działań, których wdrożenie umożliwi obniżenie poziomu zanieczyszczeń.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2012 – 2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2023

Celem niniejszego dokumentu jest wprowadzenie zasad nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie zachodniopomorskim. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami oraz sprawne i efektywne zarządzanie nowym systemem pozwoli na: uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji (OUB) kierowanych na składowisko odpadów, zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów, całkowite wyeliminowanie składowisk odpadów niespełniających wymagań prawnych, prowadzenie właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi zarówno przez właścicieli nieruchomości, jak i prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz zmniejszenie dodatkowych zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania przez podział województwa na regiony gospodarki odpadami, w ramach których prowadzone będą wszelkie czynności związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2016-2030

Główne cele strategiczne Strategii obejmują:

- rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
- rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy,
- wzrost tożsamości i spójności społecznej mieszkańców powiatu,
- rozwój turystyki oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych,
- rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

W ww. cele wpisuje się wiele zadań przypisanych do realizacji w niniejszym Programie.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

PLAN ROZWOJU SIECI DRÓG POWIATOWYCH W POWIECIE CHOSZCZEŃSKIM NA LATA 2016-2020

Plan rozwoju sieci drogowej jest dokumentem określającym kierunki rozwoju i utrzymania sieci drogowej na terenie powiatu choszczeńskiego. Opracowanie zawiera analizę istniejącego stanu dróg powiatowych, analizę uwarunkowań technicznych szlaków komunikacyjnych oraz przeprowadzenia niezbędnych inwestycji z uwzględnieniem źródła sfinansowania ich modernizacji. Celem o charakterze priorytetowym jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i zwiększenie dostępności transportowej poprzez tworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej mieszkańcom sieci dróg powiatowych.

PROJEKT „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024”

Podstawowym celem sporządzania Programu ochrony środowiska jest określenie celów i kierunków, mających wpływ na poprawę stanu środowiska na terenach powiatu choszczeńskiego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Dokument stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na szczeblu powiatowym.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA OBSZARU GMINY CHOSZCZNO

Głównym celem gospodarki niskoemisyjnej określonym w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Choszczno na lata 2015-2020” jest zmniejszenie zużycia energii finalnej do 2020 roku o 20% oraz redukcja zanieczyszczeń i emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku o 20% z dbałością o wysoką jakość powietrza. Cele główne zostaną osiągnięte poprzez realizację trzech celów szczegółowych, tj.:

- C₁: Zrównoważona gospodarka energią;
- C₃: Edukacja proekologiczna społeczności lokalnej i promocja „czystej energii”.
- C₂: Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o co najmniej 20%.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHOSZCZNO NA LATA 2008 – 2020

Jest to plan zamierzeń pokazujący kierunki rozwoju gminy. Formalnie dokument składa się z pięciu części. Pierwsza z nich to diagnoza stanu obecnego gminy Choszczno, a następnie analiza sytuacji społeczno-gospodarczej, misja, cele strategiczne gminy wraz z jej częścią realizacyjną i monitoringiem, w którym zostały zapisane konkretne plany inwestycyjne oraz wdrażanie.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CHOSZCZNO NA LATA 2017-2023

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Choszczno na lata 2017 – 2023” stanowi wieloletni program działań o charakterze społecznym oraz gospodarczym, dotyczący gospodarki przestrzennej i rozwiązań technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju zgodnie z określonym harmonogramem czasowym. Program realizowany jest przez różne podmioty i finansowany z różnych źródeł, zaś opracowany, przyjęty i koordynowany przez Gminę Choszczno.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CHOSZCZNO

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Studium jest opracowaniem o charakterze strategicznym (generalnym). Stanowi „oś” systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy.

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA GMINY CHOSZCZNO NA LATA 2017-2030

Ww. prognoza finansowa określa zadania planowane do realizacji na terenie gminy Choszczno w latach 2017-2030. Część z wyznaczonych zadań będzie miała korzystny wpływ na środowisko, wobec czego została ujęta w niniejszym Programie.

WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH DLA MIASTA I GMINY CHOSZCZNO NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2024

Dokument opracowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie. W planie wykazano zadania związane z dostarczaniem odbiorcom jakościowo lepszej wody, poprawą funkcjonowania gospodarki ściekowej, czy zagospodarowaniem osadów ściekowych.

W szczególności działania te będą dotyczyć:

- modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej sanitarnej,
- rozbudowy systemu monitoringu urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych,
- modernizacji technologii uzdatniania wody pitnej poprzez budowę i przebudowę obiektów i urządzeń SUW Choszczno,
- przebudowy komunalnej oczyszczalni ścieków usprawnienia stopnia oczyszczania ścieków i prowadzenia racjonalnej gospodarki osadowej,
- modernizacji specjalistycznego sprzętu i urządzeń.

Wskazane powyżej dokumenty, to tylko niewielka część wszystkich dokumentów, których cele pokrywają się z celami i zadaniami wyznaczonymi dla Gminy Choszczno.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

5. STRESZCZENIE

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczno na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.” jest podstawowym instrumentem realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Działania z zakresu ochrony środowiska w gminie podejmowane są na podstawie programu ochrony środowiska, do opracowania którego zobowiązuje organ wykonawczy gminy art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.).

Program zawiera analizę stanu poszczególnych elementów środowiska dla każdego z następujących obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2. Zagrożenia hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne.
4. Gospodarowanie wodami.
5. Gospodarka wodno-ściekowa.
6. Zasoby geologiczne.
7. Gleby.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.
9. Zasoby przyrodnicze.
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

Dla każdego obszaru interwencji określono cele i zadania, które będą w każdym okresie sprawozdawczym (co 2 lata) podlegały weryfikacji przy pomocy przyporządkowanych wskaźników. W Programie uwzględniono zadania związane z ochroną środowiska, w tym też te przypisane do realizacji gminie w projekcie powiatowego programu ochrony środowiska oraz w programie ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego. Na tej bazie ustalono zadania, jakie zostaną podjęte w celu poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Zostały też one podzielone na zadania własne oraz zadania monitorowane.

Do każdego z obszarów interwencji, dla których zaplanowano zadania, przypisano wskaźniki, które ułatwią prowadzenie monitoringu realizacji POŚ oraz będą stanowiły podstawę przygotowywania raportu z realizacji Programu.

Program jest zgodny z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Jest również zgodny z opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska dnia 2 września 2015 r. „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

6. OCENA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE CHOSZCZNO Z UWZGLĘDNIENIEM ZAGADNIENÍ HORYZONTALNYCH

Gmina Choszczno położona jest w południowej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie choszczeńskim. Gmina Choszczno graniczy od wschodu z gminą Drawno. Granicę północną wyznacza gmina Recz oraz gmina Suchań. Od strony zachodniej gmina graniczy z gminą Dolice, natomiast od południa z gminą Pełczyce, Krzęcin oraz Bierzwnik.

Gmina obejmuje obszar 246 km² (24.638 ha - wg stanu na 31.12.2016 r.) podzielony na 18 sołectw: Zamęcín, Korytowo, Sławęcín, Radaczewo, Piasecznik, Kołki, Rzecko, Suliszewo, Stary Klukom, Sulino, Raduń, Wardyń, Stradzewo, Zwierzyn, Gleżno, Koplin, Smoleń oraz Witoszyn.

Gmina Choszczno jest jednym z większych i atrakcyjniejszych ośrodków w regionie. Jest jedną z sześciu jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego.

Całkowita liczba ludności na terenie Miasta i Gminy Choszczno zgodnie z danymi dostępnymi na stronie Głównego Urzędu Statystycznego w 2016 roku wynosiła 21.949 osób, a gęstość zaludnienia gminy wynosiła 89 osób na km².

Teren gminy leży na pograniczu Pojezierza Choszczeńskiego i Równiny Pырzycko-Stargardzkiej, nad rzeką Stobnicą w widłach rzeki Iny i Małej Iny. Sąsiaduje z Równiną Drawską, Pojezierzem Dobiegniewskim oraz Pojezierzem Ińskim. Korzystne położenie od Szczecina, granicy z Niemcami oraz od Poznania, przy głównej traktacji kolejowej Szczecin-Poznań, stwarza dogodny połączenia transportem samochodowym i kolejowym do głównych miast Polski i Europy Zachodniej.

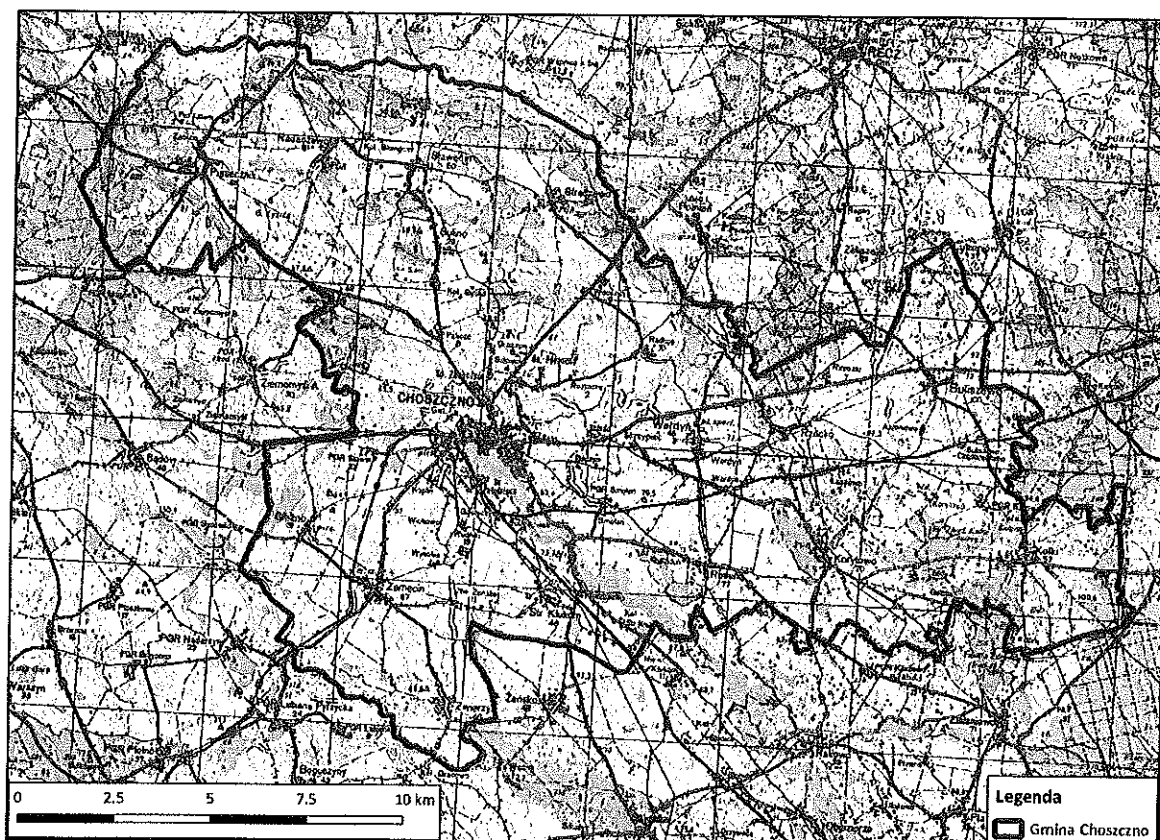
Przez teren gminy i miasta Choszczno przebiega stosunkowo gęsta sieć dróg wojewódzkich, zapewniająca dogodny powiązania w ramach województwa oraz dogodny powiązanie ze wschodnią częścią kraju. Drogi wojewódzkie to droga nr 151 (Gorzów – Choszczno – Świdwin), droga nr 160 (Miedzichowo – Choszczno – Suchań), droga nr 175 (Choszczno – Drawsko Pomorskie) oraz droga nr 122 (Krajnik Dolny – Choszczno – Piasecznik). Komunikację kolejową zapewnia linia kolejowa nr 351 relacji Szczecin – Poznań oraz lokalne (obecnie nieużytkowane) Pełczyce – Choszczno i Kalisz Pomorski – Choszczno.

Granice gminy Choszczno na tle mapy topograficznej przedstawiono na rycinie nr 1.

Ryc. 1. Granice Gminy Choszczno na tle mapy topograficznej.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.geoportal.gov.pl/>

Przedstawiona w niniejszym rozdziale ocena stanu środowiska została przedstawiona dla każdego komponentu środowiska, dla którego wyznaczono kierunki interwencji. Ponadto pokrótce uzupełniono ww. ocenę stanu środowiska o analizę realizacji celów realizowanych przez Gminę Choszczno w latach ubiegłych.

6.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, w transporcie kolejowym. Gmina Choszczno jest gminą turystyczno-rolniczą, w związku z tym na terenie tym nie występują duże przemysłowe źródła emisji. Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy Choszczno spowodowane jest głównie przez tzw. niską emisję pochodzącą z małych kotłowni osiedlowych, lokalnych kotłowni sektora usługowego oraz palenisk domowych. Także udział transportu w globalnym zanieczyszczeniu powietrza jest dość znaczny. Spaliny z silników benzynowych zawierają tlenek węgla (CO) i tlenki azotu (NO_x), LZO (lotne związki organiczne), dwutlenek siarki (SO₂) i cząstki stałe.

W Gminie Choszczno sieć ciepłownicza funkcjonuje jedynie w mieście Choszczno. Jej właścicielem jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (PEC) w Choszcznie. PEC w Choszcznie pracuje na trzech kotłach rusztowych o łącznej mocy 22,15 MW. System oczyszczania spalin oparty jest o odpylacze cyklonowe o sprawności 80%. Spaliny odprowadzane są kominem żelbetonowym o wysokości $h = 65\text{m}$ i średnicy $D = 1,4\text{m}$.

Na obszarze wiejskim gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza, dominuje natomiast system lokalnych źródeł ciepła ogrzewających obiekty. Do ogrzewania stosuje się zarówno paliwa stałe, jak i płynne.

Mieszkańcy miasta oraz część mieszkańców terenów wiejskich (m.in. Gleźno, Nowe Żeńsko, Raduń, Smoleń, Stary Klukom oraz Zwierzyn) mają dostęp do sieci gazowej. Według danych statystycznych w 2015 r. długość czynnej sieci gazowej wynosiła 85.219 km, zaś z sieci gazowej korzystało 15.091 osób, stanowiących 68,3 % ogólnej liczby mieszkańców Gminy Choszczno.

Gospodarstwa domowe mieszkańców Gminy zasilane są również w energię elektryczną. Zgodnie z danymi statystycznymi w 2015 r., 5 843 gospodarstw domowych korzysta z energii elektrycznej niskiego napięcia.

Stan jakości powietrza

Stan jakości powietrza w powiecie choszczeńskim, w tym na terenie gminy Choszczno, oceniany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, który zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska opracowuje roczną ocenę jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, odnoszącą się do jakości powietrza w 2015 r. Dokonane zostały pomiary pasywne dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂) i benzenu (C₆H₆) poprzez rejestrację zanieczyszczenia powietrza przy ul. Grunwaldzkiej w Choszcznie. Miesięczna ekspozycja próbników pasywnych dwutlenku siarki (SO₂) i dwutlenku azotu (NO₂) pozwala określić wartości stężeń średniorocznych każdego z tych zanieczyszczeń i porównać je z wartościami kryterialnymi. Pomiary benzenu (C₆H₆) prowadzone były przez 8 tygodni równomiernie rozłożonych w ciągu roku - po 2 tygodnie w każdym kwartale.

Wyniki pomiarów dwutlenku siarki wykazują, iż w latach 2010-2015 wartości stężeń średniorocznych w Choszcznie nie przekraczały poziomu dopuszczalnego określonego dla tego zanieczyszczenia dla ochrony roślin. W roku 2015 stężenie średnioroczne SO₂ stanowiło 12% wartości dopuszczalnej. W ciągu ostatnich lat zauważa się tendencję spadkową stężeń dwutlenku siarki na stanowisku pomiarowym w Choszcznie.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Również wyniki pomiarów NO_2 w latach 2010-2015 również nie wykazują przekroczeń poziomu dopuszczalnego (określonego dla ochrony zdrowia) przez stężenia średnioroczne tego zanieczyszczenia. W ostatnich latach wartości średnioroczne stężeń NO_2 w Choszcznie utrzymują się na podobnym poziomie i stanowią od 39% do 50% poziomu dopuszczalnego.

Od 2013 r. w Choszcznie prowadzone są także pomiary pasywne benzenu. Wyniki pomiarów wykazują, że stężenia średnioroczne tego zanieczyszczenia znajdują się znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego i stanowią ok. 20% wartości dopuszczalnej.

W przeprowadzonej za 2015 rok klasyfikacji stref dla zanieczyszczeń: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), pył zawieszony $\text{PM}_{2,5}$, arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) i ołów (Pb), ozon (O_3) - poziom docelowy, strefa zachodniopomorska, w skład której wchodzi gmina Choszczno, otrzymała klasę A ze względu na ochronę zdrowia. W przypadku wystąpienia klasy A nie są wymagane działania naprawcze. Nie odnotowano również przekroczenia poziomów kryterialnych określonych ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O_3) - poziom docelowy.

W 2015 roku problemy z dotrzymaniem standardów jakości powietrza w całej strefie zachodniopomorskiej związane były z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego przez 24-godzinne stężenia pyłu PM_{10} oraz poziomu docelowego przez stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM_{10} , co skutkowało przypisaniem klasy C strefie zachodniopomorskiej. Klasa C nie oznacza, że przekroczenia stężeń tych zanieczyszczeń występują na całym obszarze strefy. Oznacza to, że na obszarze strefy zachodniopomorskiej są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowanie programu ochrony powietrza) w celu przywrócenia obowiązujących standardów. W rocznej ocenie jakości powietrza za 2015 rok WIOŚ w Szczecinie nie wskazał obszaru powiatu choszczeńskiego, a zatem i gminy Choszczno, jako obszaru z przekroczeniami pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu. Według obliczeń modelowych za 2015 rok wartości percentyla 90,4 z rocznej serii stężeń 24-godzinnych pyłu PM_{10} zidentyfikowane na przeważającym obszarze powiatu choszczeńskiego wynosiły od 13 do 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, tj. poniżej poziomu dopuszczalnego, który wynosi 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe wartości tego percentyla występowały na obszarze miasta Choszczno, jednak mieściły się w normach.

Określone na podstawie obliczeń modelowych za 2015 stężenia średnioroczne pyłu PM_{10} na przeważającym obszarze powiatu choszczeńskiego były na poziomie 7-10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (18-25% poziomu dopuszczalnego), natomiast najwyższe stężenia występowały w Choszcznie (do 55% poziomu dopuszczalnego).

W przypadku drugiego problemowego zanieczyszczenia - benzo(a)pirenu - obliczenia modelowe wykazały, że średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w 2015 r. na przeważającym obszarze powiatu choszczeńskiego były na poziomie 0,2-0,5 ng/m^3 (20-50% poziomu docelowego). Jedynie na obszarze miasta Choszczno obliczenia wykazały niewielki obszar z przekroczeniem o wartościach 1,6-2,4 ng/m^3 - jednak jest to bardzo mały obszar poniżej 2 km^2 .

W przypadku ozonu w 2015 roku, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczony został poziom celu długoterminowego, stanowiący dodatkowe kryterium oceny dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Wpływ transportu na jakość powietrza jest także dość znaczny. Spaliny z silników samochodowych zawierają tlenek węgla (CO) i tlenki azotu (NO_x), węglowodory (lotne związki organiczne), dwutlenek siarki (SO_2) i cząstki stałe. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od natężenia ruchu, rodzaju pojazdów, paliwa stosowanego do ich napędu oraz stanu dróg, po których się poruszają.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Reasumując powyższe, można stwierdzić, że w Gminie Choszczno nie występują większe problemy z jakością powietrza.

Dokumentem wyznaczającym konkretne cele w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminach jest Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Choszczno (PGN). PGN to strategiczny dokument, który wyznacza kierunki dla gminy na lata 2015-2020, w zakresie działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, budownictwo publiczne, gospodarka przestrzenna, zaopatrzenie w ciepło i energię, gospodarka odpadami. Plan powinien być ściśle związany z realizacją zapisów Programów ochrony środowiska, wobec czego zadania wyznaczone do realizacji w ramach ww. programu ujęto w niniejszym opracowaniu.

Ponadto poprawę jakości powietrza można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji (w tym stworzenie warunków rozwoju dla odnawialnych źródeł energii, likwidację lub modernizację kotłowni węglowych na gazowe lub olejowe), poprawę nawierzchni dróg oraz budowę obwodnic, itp.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Choszczno wykorzystuje się odnawialne źródła energii oraz niekonwencjonalne źródła energii. Do odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych na terenie gminy można zaliczyć plantacje wierzby energetycznej. Planowane są, zgodnie z informacjami zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, również inwestycje związane z zastosowaniem paneli fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych. Ponadto mieszkańcy gminy we własnym zakresie stosują odnawialne źródła energii, tj. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, stosownie do ogrzewania pomieszczeń oraz uzyskania ciepłej wody.

Poniżej przedstawiono opis zagadnień horyzontalnych, stopnia realizacji Programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Ochrona klimatu i jakości powietrza*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 1. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowanie systemu energetycznego do zapotrzebowania na energię. 2. Stosowanie niskoemisyjnych źródeł energii. 3. Skablowanie linii elektroenergetycznych (szczególnie linii niskiego napięcia). 4. Rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, w tym z wykorzystaniem OZE. 5. Zapewnienie awaryjnych źródeł energii.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń. 2. Zapobieganie awariom instalacji i urządzeń funkcjonujących w zakładach przemysłowych. 3. Udostępnienie dojazdu/dojścia do sieci przesyłowych w przypadku konieczności usunięcia awarii, zagrożenia.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja budownictwa pasywnego, odnawialnych źródeł energii czy transportu zbiorowego. 2. Edukacja w zakresie stosowania zmian klimatu, w tym zaangażowanie szkół i kształtowanie świadomości ekologicznej najmłodszych.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring jakości powietrza. 2. Roczna ocena jakości powietrza opracowywana dla powiatu.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

**Tab. 2. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Ochrona klimatu i jakości powietrza.**

lp.	REALIZOWANE ZADANIE Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA
1.	Prowadzono termomodernizację części obiektów użyteczności publicznej planowanych do termomodernizacji.
2.	Prowadzono przebudowy oraz remonty części dróg planowanych do modernizacji w celu redukcji zanieczyszczeń pochodzących z transportu.
3.	Uwzględniono w opracowaniach planistycznych tereny możliwe do lokalizacji elektrowni wodnych i innych obiektów źródeł odnawialnej energii.
4.	Opracowano Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Choszczno.
5.	Monitoring powietrza prowadzony przez WIOŚ w Szczecinie.
6.	Kontrola przedsiębiorstw z zakresie emisji pyłów i gazów.
7.	Promocja wspierania rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii i technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.

III. ANALIZA SWOT

Tab. 3. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak uciążliwego przemysłu. 2. Monitoring jakości powietrza prowadzony przez WIOŚ w mieście Choszczno. 3. Prowadzenie termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. 4. Opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Choszczno.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spalanie w piecach domowych odpadów i złego jakościowo opału. 2. Zwiększona emisja zanieczyszczeń ze środków transportu (przyrost samochodów).
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostęp do nowych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii. 2. Możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z ochroną powietrza.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby samochodów i natężenia ruchu drogowego. 2. Obostrzenia ustawowe dla rozwoju instalacji OZE (farm wiatrowych, fotowoltaiki).

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

<p>3. Wprowadzenie wymagań dla węgla spalanego w domowych paleniskach.</p> <p>4. Realizacja zadań wyznaczonych w planie gospodarki niskoemisyjnej.</p>	
--	--

6.2. Zagrożenia hałasem

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Na terenie gminy Choszczno nie występują większe zakłady przemysłowe, które byłyby źródłem znaczących emisji hałasu, chociaż sporadycznie stwierdza się zwiększony poziom emisji hałasu. Na terenie gminy Choszczno działalność gospodarczą prowadzą podmioty typu: zakłady produkcyjne, rzemieślnicze i usługowe, które kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu. Oddziaływanie akustyczne tych zakładów ma charakter punktowy. Nieliczne zakłady leżące w gminie Choszczno posiadają decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu wydane przez Starostę Choszczeńskiego.

Zagrożenia hałasem mogą również dotyczyć jego oddziaływania na tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i mogą pochodzić z jednostek pływających. W gminie Choszczno nie wprowadzono jednak dotychczas na żadnym ze zbiorników wodnych ograniczeń bądź zakazu używania jednostek pływających w celu zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych tym terenom.

Problemem jest hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego i kolejowego. Na terenie gminy Choszczno istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Jednakże ich stan techniczny nie zawsze jest zadowalający. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg wojewódzkich i powiatowych.

Dane dotyczące natężenia ruchu na odcinkach dróg wojewódzkich przechodzących przez teren Gminy Choszczno wg pomiarów przeprowadzonych w 2010 i 2015 roku prezentuje tabela nr 4.

Tab. 4. Natężenie ruchu na drogach wojewódzkich w roku 2010 i 2015.

Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
Pojazdy samochodowe ogółem	Motocykle	Samochody osobowe i mikrobusy	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe	Autobusy	Ciągniki rolnicze
Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015
Droga Wojewódzka Nr 151: RECZ-CHOSZCZNO						
2187/2067	20/23	1847/1802	171/130	111/87	31/21	7/4
Droga Wojewódzka Nr 160: CHOSZCZNO – ZIELENIEWO						
1634/1616	6/18	1248/1328	178/134	159/115	19/10	24/11
Droga Wojewódzka Nr 175: KIELPNO – CHOSZCZNO						
3283/2726	13/65	2863/2315	148/158	161/155	79/22	19/11
Droga Wojewódzka Nr 122: DOLICE – PIASECZNIK						
1169/1180	27/27	877/886	115/116	128/129	9/9	13/13
Droga Wojewódzka Nr 151: PEŁCZYCE-CHOSZCZNO						

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
Pojazdy samochodowe ogółem	Motocykle	Samochody osobowe i mikrobusy	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe	Autobusy	Ciągniki rolnicze
Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015	Rok: 2010/2015
1840/1922	17/25	1413/1622	224/121	138/123	35/19	13/12
Droga Wojewódzka Nr 160: PIASECZNIK - CHOSZCZNO						
3337/2975	27/24	2889/2559	175/196	253/178	10/9	13/9

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

Lokalne połączenia z gminą od lat zapewnia również komunikacja kolejowa PKP. Przez gminę przebiega zelektryfikowana linia kolejowa o znaczeniu krajowym Szczecin – Poznań. Linia kolejowa prowadzi przewozy pasażerskie i przewozy towarowe. Na terenie gminy na linii kolejowej Szczecin - Poznań dostępne są 2 przystanki. W mieście przy ulicy Kolejowej/Wolności zlokalizowana jest stacja kolejowa oraz dworzec. Ponadto przystanek kolejowy jest jeszcze w Starym Klukomiu. Linia kolejowa zapewnia dogodnie połączenia z Poznaniem, Szczecinem i Warszawą, przez które można koleją dostać się także w inne rejony kraju i Europy.

Komunikacja międzygminna realizowana jest także poprzez PKS oraz prywatnych przewoźników. Według informacji zwartych w projekcie „Programu ochrony środowiska dla powiatu choszczeńskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” planowane jest utworzenie 5 tras komunikacji zbiorowej, łączących miasto Choszczno z innymi gminami powiatu choszczeńskiego.

W roku 2014 i 2015 WIOŚ w Szczecinie nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Choszczno. Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020” prowadzone są aktualnie pomiary hałasu drogowego w Choszcznie w trzech punktach pomiarowych, przy ul. Władysława Jagiełły, ul. Wolności oraz przy ul. Stargardzkiej. Wyniki ww. pomiarów na dzień sporządzania niniejszego dokumentu nie były jeszcze znane. Dotychczas nie została opracowana mapa akustyczna, ani program ochrony przed hałasem. Opracowany został na poziomie wojewódzkim „Program ochrony przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego”. Nie ma w nim wymienionych terenów gminy, na których występowałyby przekroczenia norm hałasu.

W dalszej części przedstawiono zagadnienia horyzontalne, ocenę realizacji programu w latach 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Zagrożenia hałasem*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 5. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planowanie nowej zieleni miejskiej oraz „odtworzenie” istniejącej. 2. Pasy zieleni. 3. Planowanie obiektów budowlanych uwzględniających zabezpieczenia akustyczne.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu dróg gminnych. 2. Zieleń izolacyjna, ekrany akustyczne. 3. Wprowadzanie ograniczeń prędkości.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie transportu zbiorowego i rowerowego. 2. Promowanie technologii o obniżonej hałaśliwości. 3. Edukacja w zakresie szkodliwego wpływu hałasu.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie kontroli i analiz przez WIOŚ w ramach państwowego monitoringu środowiska.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

Tab. 6. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Zagrożenia hałasem.

Lp.	REALIZOWANE ZADANIE Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM
1.	Prowadzono przebudowy oraz remonty części dróg.
2.	Nasadzenia drzew i krzewów w pasach dróg gminy Choszczno.
3.	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.
4.	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem poprzez progi zwalniające, wprowadzenie ograniczenia prędkości.
5.	Egzekwowanie ograniczeń prędkości ruchu na terenach zabudowanych.

III. ANALIZA SWOT

Tab. 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie w zakładach produkcyjnych i usługowych kontroli w zakresie emisji hałasu. 2. Nowe nasadzenia - zadrzewienia przy drogach. 3. Brak „dużych” zakładów przemysłowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan nawierzchni niektórych dróg zarówno gminnych, jak i powiatowych oraz wojewódzkich. 2. Położenie większości zabudowy przy drogach.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring hałasu komunikacyjnego prowadzony przez WIOŚ w ramach PMS. 2. Wprowadzanie w razie potrzeby ograniczeń prędkości.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększająca się ilość pojazdów. 2. Pogarszanie się stanu nawierzchni dróg i niewystarczająca ilość środków finansowych na poprawę stanu dróg.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

3. Uwzględnianie w opracowaniach planistycznych terenów chronionych akustycznie.	3. Usuwanie zadrzewień przydrożnych.
--	--------------------------------------

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

6.3. Pola elektromagnetyczne

Przepisy krajowe w zakresie ochrony środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.) .

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Normy środowiskowe w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Jednym z najistotniejszych źródeł PEM są stacje bazowe telefonii komórkowych, które prężnie się rozwijają. Na obszarze gminy Choszczno (według stanu na dzień 31.03.2017 r.) zarejestrowanych w Starostwie Powiatowym w Choszcznie jest 11 instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Wykonywane są również przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach PMŚ pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych. Prowadzone są one w cyklu trzyletnim, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645).

W roku 2015 powtórzone zostały pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz w Choszcznie przy ul. Władysława Jagiełły.

Otrzymane podczas pomiarów wartości są znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m), określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Stan środowiska w gminie w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych jest dobry. Nie wymaga wyznaczenia większych zadań niezbędnych do realizacji. Problemem w ostatnich latach są zjawiska pogodowe, tj. burze, nawalne deszcze, itp., doprowadzające do niszczenia i uszkodzenia istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych. Rozwiązaniem tego problemu jest coraz częstsze skablowanie linii. Wobec czego wśród zadań planowanych do realizacji w ramach niniejszego programu uwzględniono te, które umożliwią utrzymanie stanu istniejącego, w tym skablowanie linii będące rozwiązaniem (adaptacją) do zmian klimatu.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, opis realizacji programu w latach 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Pola elektromagnetyczne*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 8. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	
	1. Stosowanie kablowych linii wysokiego/średniego/niskiego napięcia.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

NADZWYCAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja urządzeń wykluczająca oddziaływanie na siebie obszarów o silnych oddziaływaniach pól elektromagnetycznych. 2. Utrzymanie prawidłowego stanu urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja na temat szkodliwości promieniowania elektromagnetycznego.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring w zakresie pól elektromagnetycznych.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

**Tab. 9. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Pola elektromagnetyczne.**

Lp.	REALIZOWANE ZADANIE Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM
1.	Wykonywane były przez odpowiednie podmioty kontrole obiektów, których eksploatacja powoduje emisję pól elektromagnetycznych (głównie stacji telefonii komórkowych), zlokalizowanych na terenie gminy Choszczno.

III. ANALIZA SWOT

Tab. 10. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring w ramach PMŚ prowadzony przez WIOŚ. 2. Brak stwierdzonych przekroczeń PEM na terenie gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieodpowiedni stan techniczny linii napowietrznych (ryzyko awarii).
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój technologii – zmniejszający się wpływ PEM. 2. Odpowiednia lokalizacji urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost stacji bazowych telefonii komórkowych. 2. Wzrost urządzeń bezprzewodowych emitujących pola elektromagnetyczne oraz uzależnienie od ich stosowania. 3. Zmiany pogodowe.

6.4. Gospodarowanie wodami

Okolice Choszczna to kraina wielu drobnych jezior i niewielkich cieków wodnych. Choszczno położone jest nad rzeką Stobnicą, lewym dopływem Iny, w sąsiedztwie jeziora Klukom, Żeńsko oraz Raduń. Wszystkie te jeziora występują głównie w rozległej rynnicy, zorientowanej w kierunku południowo-wschodnim. Cały obszar gminy należy do zlewni Odry oraz zlewni Iny i podlega RZGW w Szczecinie.

6.4.1. Wody podziemne

Pod względem uwarunkowań hydrogeologicznych Gmina Choszczno należy do terenów bogatych w zasoby wodne. Nie obserwuje się na tym terenie przekształceń w poziomie wód podziemnych w postaci obniżenia leja depresyjnego.

Na terenie Gminy Choszczno ujmowane są przede wszystkim wody podziemne z utworów czwartorzędowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne gruntowy oraz wgłębny międzyglinowy i podglinowy. Wody gruntowe występują na zmiennym poziomie, który zależy od ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych oraz atmosferycznych.

Warstwę wodonośną studni stanowią głównie piaski drobne, średnie, gruboziarniste, pospółka i otoczaki. Użytkowy poziom wodonośny najpłycej zalega w rejonie miejscowości Piasecznik, Radaczewo, Stawin, Gleźno, Wardyn i Smoleń oraz w ujęciach na terenie miasta Choszczno (ujęcie komunalne i ujęcia zakładowe). Z głębszych warstw (20-40m) pobierają wody ujęcia Suliszewa, Koplina, Zamęcina, Zwierzynia, Korytowa i Krzowca. Poziom użytkowy najgłębiej zalega w okolicy Sławęcina, Stradzewa, Zamęcina, Starego Klukomia oraz na ujęciu w Rzeczkach.

Wykaz ujęć wód zlokalizowanych na terenie gminy Choszczno przedstawiono w poniższej tabeli nr 11.

Tab. 11. Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie gminy Choszczno.

Lokalizacja	Właściciel/ użytkownik	Numer studni	Głębokość [m]	Wydajność studni [m ³ /h]	Pobór wody [m ³ /d]	Obsługiwane miejscowości
Choszczno	MPGK	1	33,5	63	3157,41	Choszczno, Smoleń, Stawin, Straszewo, Witoszyn, Sułowo, Radlice, Oraczewice, Roztocze, Rudniki, Koplin
		2	33	104		
		3	34,5	72		
		6b	37	58		
		7	32	55		
		8	35	52		
Radaczewo	MPGK	2a	26	b. d.	b. d.	Radaczewo
Suliszewo	MPGK	2	47,57	52	634	Suliszewo, Reczki, Rzecko, Krzowiec, Antoniewo, Kofki
		3	44	29		
		4	48	28		
Gleźno	MPGK	1	72	56	12,35	Gleźno
		2	79	56		
Raduń	MPGK	1a	29	18	30	Raduń
		2	27,5	18		

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Lokalizacja	Właściciel/ użytkownik	Numer studni	Głębokość [m]	Wydajność studni [m ³ /h]	Pobór wody [m ³ /d]	Obsługiwane miejscowości
Golcza	Gmina	1	44	6	5	Golcza
		2	52	6		
Wardyń	MPGK	2	49	35	100	Wardyń
		3	58	65		
Piasecznik	MPGK	1	50	45	53,96	Piasecznik
		2	52	79		
Zwierzyn	MPGK	1	31	20	35,57	Zwierzyn
		2	47	35		
Wysokie	Gmina	1	50,5	2	7	Budynek mieszkalny
Korytowo	MPGK	2	39,5	27	40	Korytowo
		3	58	58		
Choszczno	SPZOZ Choszczno	2	110	25	150	ZOZ Choszczno
Choszczno	GS w Choszcznie	1	30,8	12	10	GS Choszczno
		2	32	22,5		
		3	36	52		
Choszczno	POD Bumar w Choszcznie	1	32	25	82,7	Ogrody działkowe
Choszczno	PZD Rodzinny Ogród Działkowy „Pionier”	1	34	17	50	„Pionier”
		2	32	3		
		3	35	14		
Choszczno	FMB Bumar Sp. z o. o.	1	21	18,5	5	FMB Bumar
Rzecko	RSP Rzecko	1	63	38	140	Rzecko RSP Rzecko
		2	71	38		
Rzeczki	Konrad Buchajczyk	1	84	5,5	10	Gospodarstwo rolne na dz. nr 7
		1	61	30	440	Gospodarstwo rolne na dz. nr 62
Pakość	Pakość Danish Farming	1	30	3	8	Gospodarstwo rolne
		3	50	10		
Choszczno	ZU Kobeszko i Syn Spółka Jawna	2	36	87	10	ZU Kobeszko
Choszczno	PPUH Duomat 2	1	38	91	7,9	PPUH Duomat 2

Źródło: Starostwo Powiatowe w Choszcznie

Na terenie gminy występują również zasoby wód geotermalnych związanych z rozległym obszarem niecki szczecińsko – łódzkiej. Perspektywy pozyskania takich wód są w rejonie Choszczna geologicznie możliwe.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Stan wód podziemnych

Zanieczyszczenie wód podziemnych w dużym stopniu zależy od głębokości zalegania, izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń.

Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie Choszczno mogą być:

- zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- hodowla zwierząt,
- nieodpowiednia eksploatacja zbiorników bezodpływowych,
- „dzikie” składowiska odpadów,
- awarie z transportu substancji niebezpiecznych).

Wody podziemne, tak jak i wody powierzchniowe, zostały podzielone na jednolite części wód. Ich lokalizację wskazano na poniższej rycinie nr 2. Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego. Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

W granicach powiatu choszczeńskiego znajdują się cztery JCWPd o numerach: 7, 25, 27 i 36, które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Dwie z ww. JCWPd znajdują się w granicach gminy Choszczno, a są to:

- JCWPd nr 7 – PLGW60007, obejmująca przeważającą część obszaru gminy,
- JCWPd nr 25 – PLGW600025, zajmująca tylko południowo-wschodni kraniec gminy.

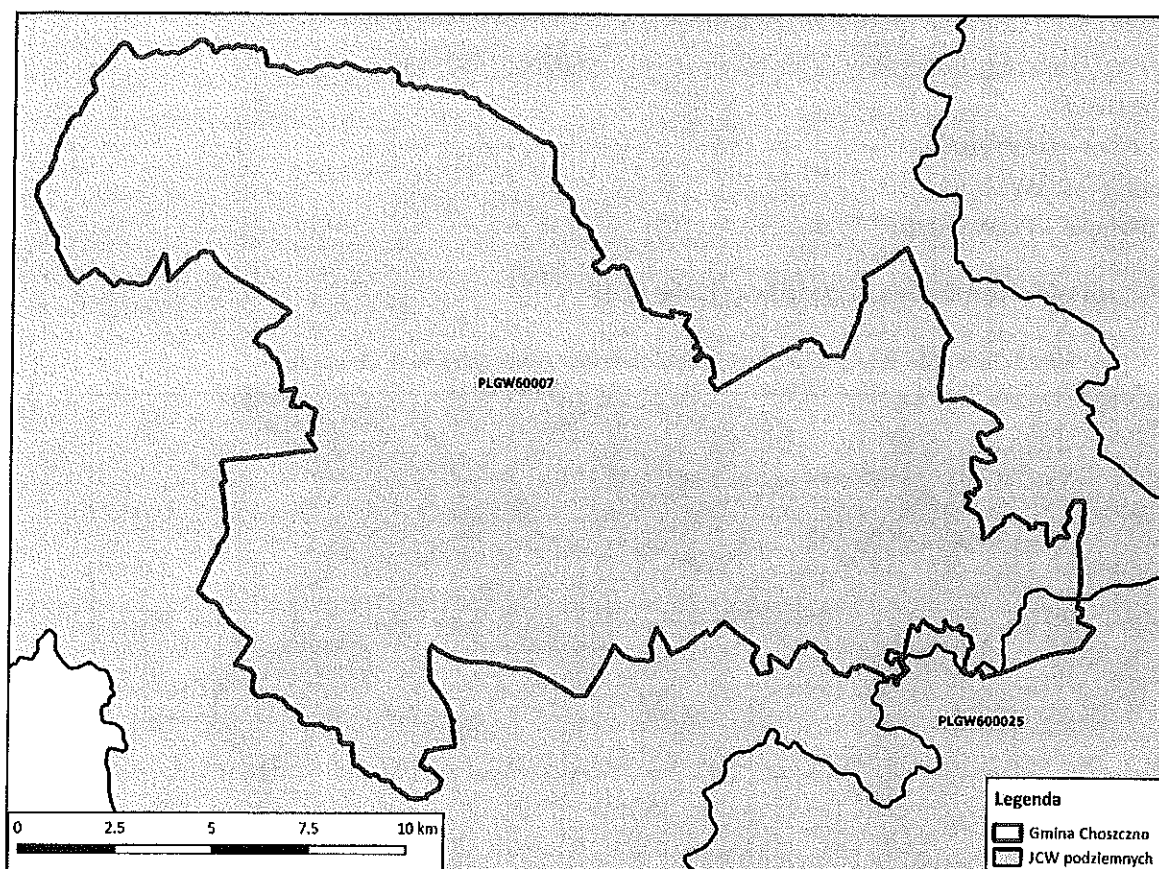
Badania wód podziemnych wykonywane na poziomie regionalnym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ) obejmują obecnie jedynie obszar OSN wyznaczony w zlewni rzeki Płoni oraz tereny wokół mogiłników zlikwidowanych na terenie województwa w latach 2010-2011. Na terenie gminy Choszczno monitoring regionalny wód podziemnych w obszarze OSN nie jest wykonywany (brak punktów pomiarowych WIOŚ).

W roku 2014 r. prowadzone były badania wód podziemnych na poziomie krajowym w jednym punkcie - nr 298 w miejscowości Wardyń. Ocena jakości wód podziemnych badanych w ramach monitoringu krajowego wykonana została przez WIOŚ w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896). Zgodnie z tym rozporządzeniem, wody I klasy to wody dobrej jakości, II klasy - dobrej jakości, III klasy - zadawalającej jakości, IV klasy - niezadawalającej jakości, V klasy - złej jakości. Klasy jakości wód I, II i III oznaczają ich dobry stan chemiczny, a klasy IV i V – stan chemiczny słaby.

W punkcie w miejscowości Wardyń stwierdzono występowanie wód II klasy (wody dobrej jakości), reprezentujących dobry stan chemiczny. Przyczyną obniżenia jakości wód była podwyższona zawartość żelaza i manganu. Nie stwierdzono zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie kształtowało się na niskim poziomie i odpowiadało I klasie).

Ryc. 2. Jednolite części wód podziemnych w granicach gminy Choszczno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.kzgw.gov.pl/gptkzgw/>

6.4.2. Wody powierzchniowe

Sieć wód powierzchniowych jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Występują na terenie gminy Choszczno zarówno wody płynące, sztuczne i naturalne akwenty, jak i tereny podmokłe. W stosunku do całkowitej powierzchni gminy wody zajmują według stanu na 31.12.2016 r. - 2,55% obszaru gminy.

Okolice Choszczna to kraina wielu drobnych jezior i niewielkich cieków wodnych. Choszczno położone jest nad rzeką Stobnicą, lewym dopływem Iny, w sąsiedztwie jeziora Klukom, Żeńsko oraz Raduń. Wszystkie te jeziora występują głównie w rozległej rymnie zorientowanej w kierunku południowo-wschodnim.

Wody powierzchniowe zostały podzielone na jednolite części wód, tak jak wody podziemne. W gminie Choszczno znajdują się następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP):

1. rzeczne (dziewięć):

- Ina od Dopływu spod Jarostowa do Dopływu ze Sławęcina, bez Dopływu ze Sławęcina – PLRW60002419855,
- Ina od Dopływu ze Sławęcina do Krępieli, bez Krępieli – PLRW6000241987,
- Dopływ z Bralecina – PLRW600016198574 (nieznaczna część),
- Dopływ z Piasecznika – PLRW6000161985729,
- Dopływ z Ziemomyśla – PLRW60002319868,
- Dopływ ze Sławęcina – PLRW60001619856,

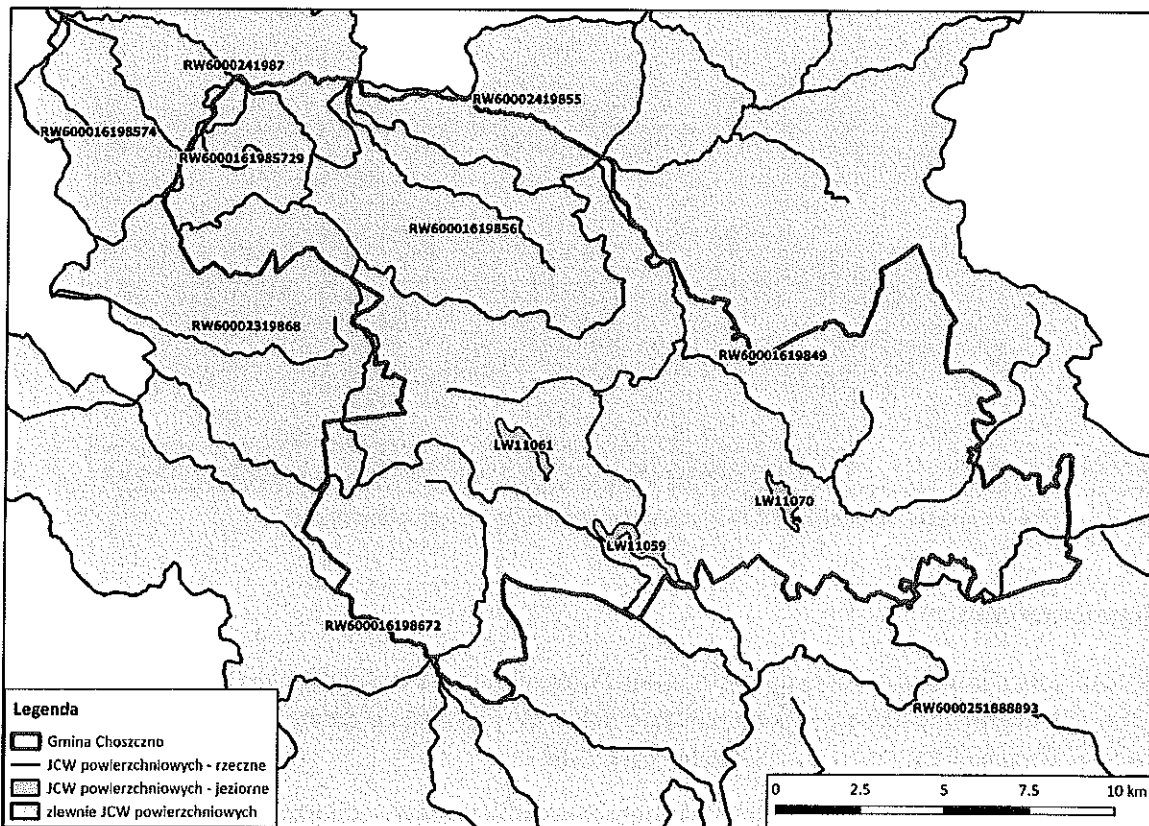

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- Ina od źródeł do Stobnicy – PLRW60001619849,
  - Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomietowa – PLRW600016988672,
  - Mierzęcka Struga do wypływu z jez. Wielgie – PLRW6000251888893;
2. jeziorne (trzy):
- Klukom – PLLW11061,
  - Raduń – PLLW11059,
  - Korytowo – PLLW11070.

Lokalizacja JCWP została przedstawiona na poniższej rycinie nr 3.

Ryc. 3. Jednolite części wód powierzchniowych w granicach gminy Choszczno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.kzgw.gov.pl/gptkzgw/>

Rzeki

Przez gminę Choszczno przepływają następujące ciek:

- rzeka Stobnica – dopływ Iny o długości ok. 15,6 km (w granicach gminy),
- rzeka Wardynka – ok. 17,8 km (w granicach gminy),
- rzeka Ina (graniczna) – ok. 16,9 km (w granicach gminy), stanowi największy dopływ Odry w jej dolnym biegu,
- rzeka Mała Ina (graniczna) – ok. 16,5 km (w granicach gminy), lewostronny dopływ Iny, płynący wzdłuż północnej granicy gminy.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Oprócz nich teren gminy przecinają także liczne kanały melioracyjne, z których największe to kanał Kołki, kanał Suliszewo, kanał Zwierzyn, kanał Sławęcín, kanał Nadarzyn, kanał Radaczewo.

Stan rzek

Spośród rzek, które objęte są badaniami WIOŚ w Szczecinie, w granicach gminy Choszczno znajdują się 2 JCWP. Są to: Ina od źródeł do Stobnicy (PLRW60001619849) oraz Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomiętowa (PLRW600016988672). Obie mają status JCW zagrożonych. Pozostałe JCWP rzeczne nie były badane przez WIOŚ. W 2015 roku nie prowadzono badań tych jednolitych części wód rzecznych, ostatnie badania realizowano w roku 2014 r.

W 2014 r. na obszarze powiatu choszczeńskiego realizowano monitoring wszystkich JCWP. Na Inie realizowano program monitoringu diagnostycznego, gdzie oprócz biologicznych i fizykochemicznych elementów badano również substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, w tym substancje priorytetowe (głównie węglowodory aromatyczne np. antracen, benzen, benzopireny, metale ciężkie np. kadm, nikiel, ołów, rtęć oraz ich związki czy związki metaloorganiczne, jak związki tributylowy).

Potencjał ekologiczny JCWP Ina od źródeł do Stobnicy oraz Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomiętowa wyznaczony na podstawie sklasyfikowanych elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych oceniono jako umiarkowany (III klasa), o czym zdecydowała jakość elementów biologicznych.

Stan chemiczny JCWP Ina od źródeł do Stobnicy (poniżej Recza Pomorskiego) oceniono jako zły, o czym zdecydowały 2 związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych – suma benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne WWA są obecne w produktach ubocznych niepełnego spalania i przeróbki paliw, ale także występują w procesach spalania węgla i drewna. Zanieczyszczenia te są emitowane do powietrza - osadzają się na powierzchni ziemi i razem z opadami atmosferycznymi poprzez spływy powierzchniowe, jak również zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych mogą przedostawać się do wód.

Badane JCWP występują w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, w obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Mała Ina). Ocena spełnienia wymagań dla tych obszarów wykazała, że dla JCWP Ina od źródeł do Stobnicy oraz Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomiętowa nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Dodatkowo w JCWP Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomiętowa nie były także spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Rezultatem przeprowadzanych badań JCWP jest wypadkowa oceny potencjału ekologicznego, elementów biologicznych, stanu chemicznego oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych. Wynik wypadkowej ww. parametrów określono jako zły. O zaliczeniu badanych JCWP do stanu poniżej dobrego decydowała głównie jakość elementów biologicznych, ocena stanu chemicznego oraz ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych.

Wyniki oceny stanu JCW badanych w latach 2012-2014 przedstawiono w tabeli nr 12.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 12. Zestawienie oceny stanu JCW badanych w latach 2012-2014 na terenie gminy Choszczno.

Nazwa JCW	Typ abiotyczny	Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	Stan JCW
Ina od źródeł do Stobnicy	16	T	III	II	II		UMIARKOWANY	PDS II	NIE	ZŁY
Mała Ina od źródeł do dopływu spod Pomiętowa	16	T	III	II	II		UMIARKOWANY		NIE	ZŁY

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin.

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	Stan db/potencjał maks.	II
III	Stan /potencjał umiarkowany	III
IV	Stan /potencjał słaby	IV
V	Stan /potencjał zły	V
Klasa elementów hydromorfologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	potencjał db	II

NIE – nie są spełnione wymagania dla obszaru chronionego
TAK – spełnione wymagania dla obszaru chronionego

Klasa elementów biologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	Stan db/potencjał maks.	II
III	Poniżej stanu /potencjału dobrego	III

Stan chemiczny	
Stan ekologiczny	Potencjał ekologiczny
DOBRY	stan dobry
PDS I	przekroczone stężenia średnioroczne
PDS II	przekroczone stężenia maksymalne
PDS III	przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
Stan	
DOBRY	stan dobry
ZŁY	stan zły

Jeziora

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 25 jezior. Największe z nich to jezioro Klukom, Żeńsko oraz Raduń. W samym mieście znajduje się jezioro Klukom. Rynna tego jeziora ma długość ok. 2425 m, a szerokość 250 m. Jego powierzchnia wynosi ok. 85 ha, średnia głębokość 8,2 m, a maksymalna – 17,9 m. Linia brzegowa ma blisko 5900 m. W gminie zlokalizowane są także zbiorniki wodne, które nie posiadają nazwy.

W latach 2014-2015 WIOŚ w Szczecinie nie prowadził badań monitoringowych jezior położonych w Gminie Choszczno. Nie badano również JCWP jeziornych zlokalizowanych na terenie gminy. Wszystkie posiadają status JCW zagrożonych.

W latach 2014-2015 gmina Choszczno nie wyznaczyła w drodze uchwały kąpielisk. Wyznaczone zostało jedno miejsce wykorzystywane do kąpieli, tj.: jezioro Klukom. Zlecone przez organizatorów tych miejsc badania jakości wody wykazały, że w miejscach wyznaczonych do kąpieli woda odpowiadała wymaganiom określonym w

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1602) i była zdatna do kąpeli. W 2014 r. wprowadzono czasowy zakaz kąpeli w punkcie zorganizowanym dla dzieci na miejscu wykorzystywanym do kąpeli nad jeziorem Klukom, ze względu na przekroczenie w tym punkcie wartości dopuszczalnej bakterii *Escherichia coli*.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary zagrożone suszą

Wdrażając założenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opracował wstępną ocenę ryzyka powodziowego (WORP), w której wskazano obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, dla których następnie sporządzono mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP), określające wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiające obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Mapy zostały przekazane właściwym organom administracji, jak również są dostępne na Hydroportalu KZGW pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl>.

Według „Raportu z wykonania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego” dla regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego na obszarze powiatu choszczeńskiego wskazano rzekę Inę: odcinek modelowany wg WORP 0 – 100 km, odcinek modelowany wg MZP 0 – 101 km. Obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi na terenie gminy Choszczno są tereny przyległe do rzeki Iny, znajdujące się na północnych obrzeżach gminy.

Z wyników badań zawartych w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz Ücker” oraz w „Projekcie planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty” wynika, iż cały obszar gminy Choszczno wykazuje znaczący stopień narażenia na skutki suszy.

Występujące problemy (podtopienia, susze) związane są ze zmianami pogodowymi.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, opis realizacji programu w latach 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Gospodarowanie wodami*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 13. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenia hydrotechniczne. 2. Zwiększenie powierzchni i ochrona przed zabudową obszarów pochłaniających nadmiar wody lub spowalniających przepływ i retencjonujących ją, jak np. tereny zielone. 3. Dalszy rozwój małej retencji.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie wody wykorzystywanej w procesach produkcyjnych do innych celów. 2. System wczesnego ostrzegania o zagrożeniach. 3. Wprowadzanie czasowych ograniczeń w nawadnianiu, w przypadku występowania zjawiska suszy.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

	4. Wzrost zagrożenia podtopieniami.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	1. Edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. 2. Edukacja w zakresie retencjonowania wód opadowych w celu wykorzystania jej do nawadniania ogrodów w okresach suszy.
MONITORING ŚRODOWISKA	1. Monitoring sytuacji hydrologicznej. 2. Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

**Tab. 14. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Gospodarowanie wodami.**

Lp.	REALIZOWANE ZADANIE Z ZAKRESU OCHRONY WÓD
1.	Prowadzenie kontroli w zakresie zagospodarowania ścieków pochodzących z gospodarstw domowych i innych źródeł.
2.	Odbudowa budowli piętrzącej na wypływie jeziora Stobnica.
3.	Ocena jakości wody pitnej przeprowadzana przez PSSE.
4.	Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych prowadzona przez WIOŚ.
5.	Ocena jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli w gminie Choszczno.
6.	Konserwacja rowów prowadzona przez nadleśnictwa.
7.	Opracowanie dokumentów planistycznych przez RZGW w Szczecinie i w Poznaniu w zakresie gospodarowania wodami.
8.	Monitoringiem diagnostyczny jeziora Piasecznik.
9.	Konserwacja rowów melioracyjnych (gminnych).

III. ANALIZA SWOT

Tab. 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
1. Prowadzony przez WIOŚ w Szczecinie monitoring JCW powierzchniowych. 2. Prowadzony monitoring terenów wykorzystywanych jako miejsca do kąpieli. 3. Dobra jakość wód podziemnych. 4. Niewielkie ryzyko powodziowe.	1. Zły stan JCW powierzchniowych. 2. Brak monitoringu JCWP jeziornych.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
1. Utrzymanie dobrej jakości wód podziemnych.	1. Występowanie podtopień po ulewnych deszczach.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

6.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Choszczno należy do obszarów o dość wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z ujęć wodociągowych. Sieć wodociągowa wykonana jest z przede wszystkim z rur PCV i z rur stalowych. Blisko 90 % obszaru gminy jest zwodociągowana. Brak jest natomiast dostatecznej infrastruktury kanalizacyjnej służącej odprowadzaniu ścieków.

Ujęcia wody i sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę Gminy Choszczno odbywa się z miejskiego ujęcia wody oraz z ujęć wiejskich. Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli nr 11 niniejszego opracowania aktualnie na terenie gminy Choszczno eksploatowanych jest 21 ujęć wód podziemnych, zarówno gminnych jak i prywatnych.

Woda dla potrzeb miasta dostarczana jest z miejskiej stacji wodociągowej opartej o studnie wiercone. Stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest przy ul. Dąbrowszczaków. Jakość wody przekazywanej do sieci wodociągowej jest zadowalająca.

Większość miejscowości znajdujących się w gminie jest aktualnie zwodociągowana. Według danych GUS za 2015 rok w gminie Choszczno 92 % ludności korzysta z sieci wodociągowej, z czego w mieście 98 %.

Poniżej (tabela nr 16 i wykres nr 1) przedstawiono długość czynnej sieci wodociągowej według danych za lata 2012-2016.

Tab. 16. Długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2012-2016.

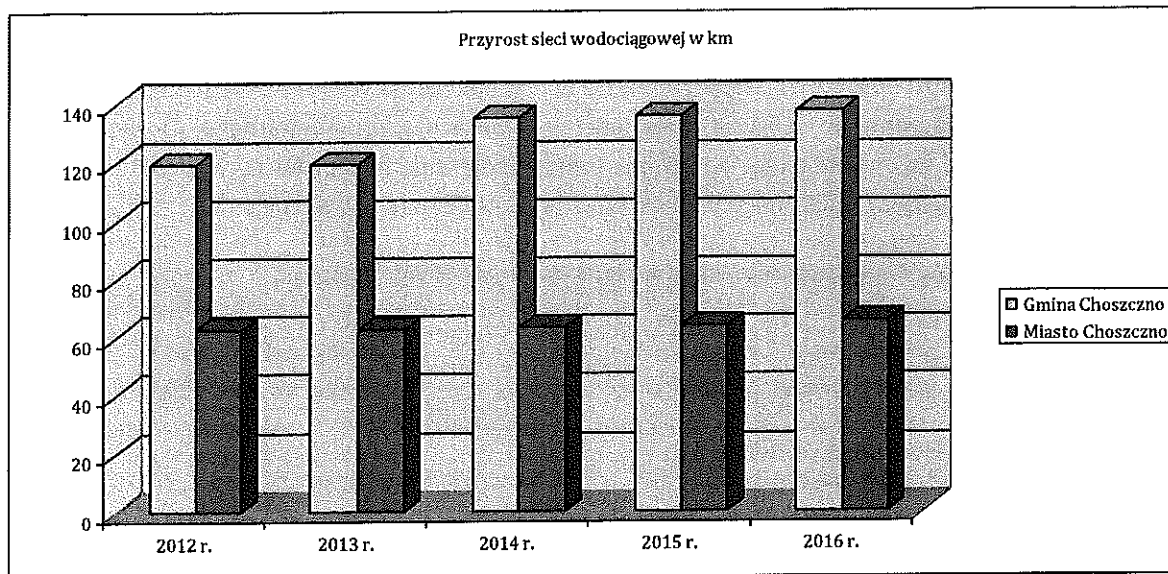
Gmina	Długość czynnej sieci wodociągowej [w km]				
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Choszczno	119,2	119,2	135,1	135,6	137,7
w tym miasto	62,7	62,7	63,3	63,7	65,7

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

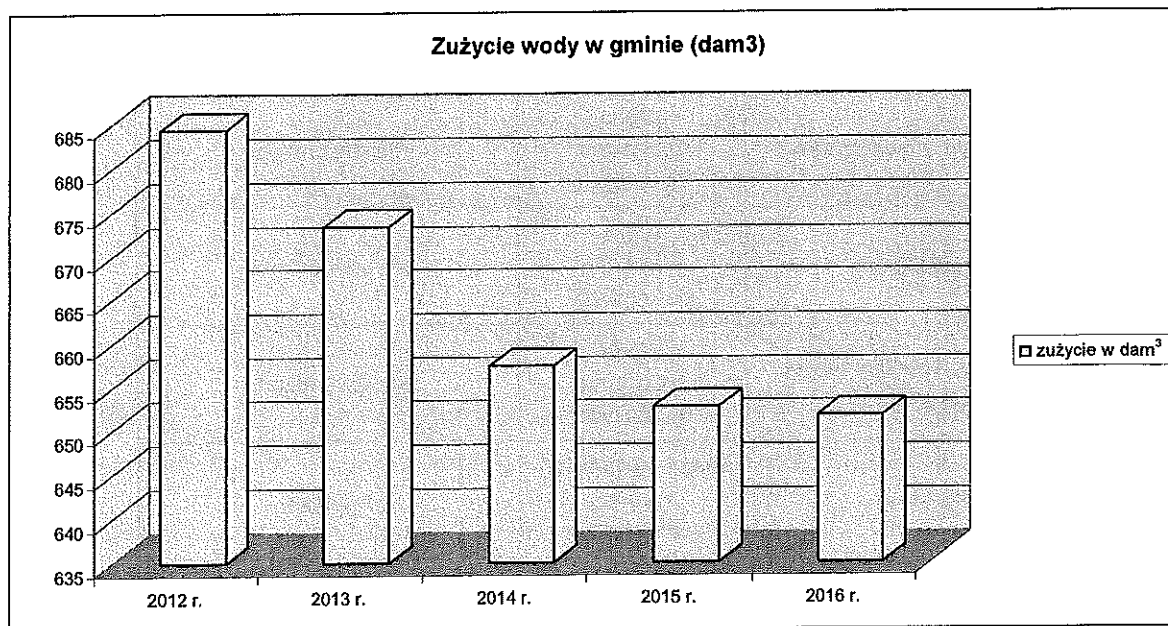
Wyk. 1. Przyrost sieci wodociągowej w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

W kolejnych latach na terenie gminy zaobserwowano ograniczenie zużycia wody, co obrazuje poniższy wykres nr 2. Ograniczenie to może być związane z urealnieniem opłat za pobór wody oraz stawek eksploatacyjnych w gospodarce komunalnej, przy równoległym wprowadzeniu liczników wody dla indywidualnych odbiorców.

Wyk. 2. Zużycie wody w gminie w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Zgodnie z art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 328 ze zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta są zobowiązani do informowania mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania jakości ujmowanych wód dla gminy Choszczno prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Choszcznie (PSSE). Prowadzi ona ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach nadzoru sanitarnego. Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z ujęć na terenie Gminy Choszczno, nadzorowanych w 2016 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Choszcznie prezentuje poniższa tabela nr 17.

Tab. 17. Ocena wody przeznaczonej do spożycia na terenie Gminy Choszczno.

Nazwa urządzenia wodociągowego	Miejscowości zaopatrywane przez urządzenie	Jakość wody	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów
Choszczno	Choszczno, Baczyn, Bonin, Koplín, Oraczewice, Pakość, Radlice, Roztocze, Rudniki, Smoleń, Stawin, Stradzewo, Witoszyn	Woda przydatna do spożycia warunkowo	Żelazo Mętność
Radaczewo	Radaczewo, Sulino, Sławęcín	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Piasecznik	Piasecznik	Woda przydatna do spożycia warunkowo	Mangan
Gleźno	Gleźno	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Zamęcín	Zamęcín	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Zwierzyn	Zwierzyn, Nowe Żeńsko	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Stary Klukom	Stary Klukom	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Suliszewo	Suliszewo, Kołki, Kurzowiec, Rzecko, Rzeczeki	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Korytowo	Korytowo	Woda warunkowo przydatna do spożycia	Mangan
Rzecko	450	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nazwa urządzenia wodociągowego	Miejscowości zaopatrywane przez urządzenie	Jakość wody	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów
Raduń	Raduń	Woda przydatna do spożycia	Nie stwierdzono
Wardyń	Wardyń	Woda przydatna do spożycia warunkowo	Mangan

Źródło: Gmina Choszczno – Urząd Miejski w Choszcznie

W wyniku przeprowadzonej oceny jakości wody, w większości ujęć zlokalizowanych na terenie gminy woda była przydatna do spożycia. W wodociągu w miejscowości Wardyń, Korytowo i Piasecznik wystąpiły przekroczenia spowodowane podwyższoną zawartością manganu, natomiast w wodociągu w Choszcznie – w zakresie żelaza i mętności.

Sieć kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków

Ścieki z terenu Miasta Choszczno odprowadzane są za pomocą kanalizacyjnej sieci sanitarnej, w większości grawitacyjnej. W niewielkiej części miasta jest ponadto zlokalizowana sieć ciśnieniowa oraz burzowa. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 93,6 % ludności gminy.

Poniżej (tabela nr 18 i wykres nr 3) przedstawiono długość czynnej sieci kanalizacyjnej według danych za lata 2012-2016.

Tab. 18. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej za lata 2012-2016.

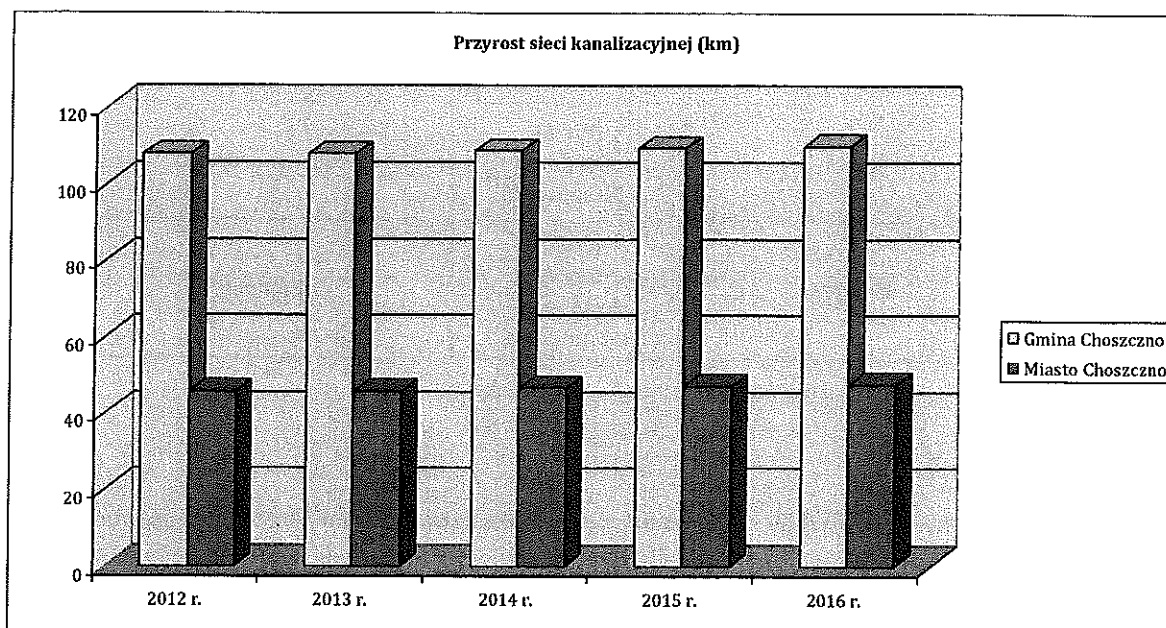
Gmina	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [w km]				
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Choszczno	107,8	107,8	108,6	109,3	109,8
w tym miasto	45,7	45,7	46,5	47,0	47,5

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Wyk. 3. Przyrost sieci kanalizacyjnej w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

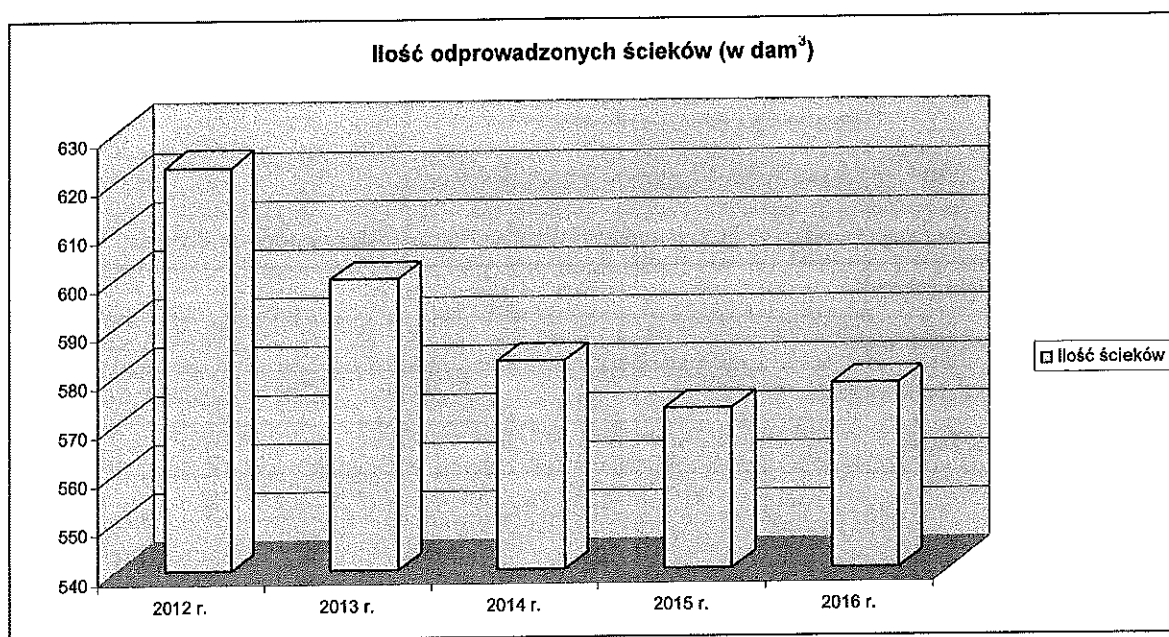
Obecny stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy nie gwarantuje dostatecznej przepustowości i należy w sposób ciągły modernizować wyeksploatowane odcinki sieci, jak i budować nowe, w celu uregulowania gospodarki ściekowej gminy. Działania te przyczynią się do wyeliminowania oddziaływania ścieków na środowisko gruntowo-wodne.

System gospodarki ściekami Gminy Choszczno oparty jest na jednej centralnej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów o przepustowości 4.500 m³/dobę. Odbiornikiem oczyszczalni jest rzeka Stobnica. Zgodnie z danymi GUS w 2009 roku oczyszczalnia ścieków w Choszcznie wytworzyła łącznie 340 Mg osadów ściekowych. Powstałe osady zostały zagospodarowane poprzez składowanie. Ilości ścieków odprowadzanych z terenu Gminy Choszczno w latach 2012-2016 prezentuje wykres nr 4.

Wyk. 4. Ilość odprowadzonych ścieków w latach 2012-2016.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy terenów gminy, na których sieć kanalizacyjna nie została jeszcze wybudowana, gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych (szambach) albo korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Gospodarka wodno-ściekowa*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 19. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: *Gospodarka wodno-ściekowa*.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa sprawności kanalizacji miejskiej. 2. Planowanie nowych terenów mieszkaniowych na terenach wyposażonych w sprawny system odwadniania. 3. Budowa kanalizacji deszczowej.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie zużycia wody w sytuacjach nadzwyczajnego zagrożenia. 2. Uszczelnienie systemów wodociągowych w celu ograniczenia strat w sieci.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (np. oszczędne korzystanie z wody).
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrole zbiorników bezodpływowych. 2. Badania jakości wody i ścieków.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

Tab. 20. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Gospodarka wodno-ściekowa.

Lp.	REALIZOWANE ZADANIE Z ZAKRESU OCHRONY WÓD
1.	Budowa instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, przebudowa istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej.
2.	Przebudowa oczyszczalni ścieków.
3.	Prace prowadzone na ujęciach wody.
4.	Budowa ujęcia wody, przebudowa SUW.
5.	Budowa kanalizacji deszczowej.

III. ANALIZA SWOT

Tab. 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. 2. Spadek zużycia wody.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne skanalizowanie terenów gminy. 2. Podwyższone wartości Fe i Mn w ujmowanych wodach podziemnych. 3. Awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich oraz terenach miejskich, na których dotąd nie było sieci. 2. Modernizacja istniejącej sieci.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenie wód i gleb spowodowane eksploatacją nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. 2. Zbyt mała ilość środków własnych na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową.

6.6. Zasoby geologiczne

Obszar Gminy Choszczno należy zaliczyć pod względem morfologicznym do terenów urozmaiconych. Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz gminy, są pochodzenia polodowcowego i tworzą krajobraz młodoglacjalny. Większość terenu gminy stanowią wysoczyzny morenowe, urozmaicone przez obszary wyniesień morenowych (północna część gminy) i sandrów. Cechą charakterystyczną krajobrazu jest rozdolnienie terenu oraz występowanie jezior. W ten sposób kształtuje się prawie cały obszar gminy Choszczno. W szczególności: rejon miasta Choszczno, Sławęcina, Radlic, Wardynia, Radunia, Korytowa.

Geomorfologiczna budowa terytorium gminy Choszczno jest dość zróżnicowana. W północno-zachodniej części znajduje się właściwy dla moreny czołowej krajobraz pagórkowaty, obniżający się ku dolinie strefy jeziornej, natomiast w części wschodniej krajobraz równinny związany z utworami sandrowymi.

Omawiany obszar pod względem geologicznym położony jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej zwanej Niecką Szczecińską. Na powierzchni gminy przeważają utwory tylko jednego okresu, mianowicie czwartorzędu. Z utworów czwartorzędowych najwięcej na terenie gminy występuje glin zwałowych i gliniastych piasków lodowcowych wysoczyzn morenowych, na obszarach równin biogenicznych piasków i piasków ze żwirami równin i stożków sandrowych oraz wysoczyzn kemowych, oraz torfów i mułów w dnach dolin. Najwyżej położony punkt to 101,1 m n.p.m. (Kołki), a najniższy położony punkt to 27,7 m n.p.m. (Piasecznik).

Zgodnie z „Bilansem zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na dzień na 31 XII 2016 r.” na terenie Gminy Choszczno występują udokumentowane złoża kredy jeziornej, piasków kwarcowych oraz piasków i żwirów. Zostało to przedstawione w poniższej tabeli nr 22.

Tab. 22. Zasoby surowców naturalnych Gminy Choszczno

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby	
		wydobywane	przemysłowe
Kreda jeziorna (tys. Mg)			
Suliszewo	Z	1.876,7	-
Piaski kwarcowe (tys. m³)			
Kiełpino-Suliszewo	R	9.729	-
Piaski i żwiry (tys. Mg)			
Stary Klukom I	E	95	-

Źródło: www.pig.gov.pl

Objaśnienia:

- R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C₁)
- Z – złoża zaniechane
- E – złoża eksploatowane

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1131), organem administracji geologicznej na szczeblu powiatowym jest starosta, realizujący swe zadania przy pomocy geologa powiatowego. W kompetencji tego organu jest m.in. udzielanie koncesji na poszukiwanie,

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

rozpoznawanie i wydobywanie kopalin, jak również kontrola nad działalnością podmiotów gospodarczych w zakresie gospodarowania złożami kopalin. Ponadto zagrożenia dla środowiska powodowane wydobyciem prowadzonym na podstawie koncesji podlegają stałemu nadzorowi górniczemu. Bieżący nadzór nad taką działalnością, obejmujący m.in. problematykę wpływu na środowisko, sprawuje dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego. Tereny na których prowadzono prace związane z wydobyciem surowców naturalnych po zakończeniu procesu eksploatacji poddawane są procesom rekultywacji, w celu nadania lub przywrócenia gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych. Obecnie na terenie gminy eksploatowane jest jedno złożo Stary Klukom, które w 2013 r. było kontrolowane przez Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Zasoby geologiczne*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska.

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 23. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwzględnianie informacji o udokumentowanych złożach kopalin w dokumentach planistycznych opracowywanych na poziomie gminnym. 2. Właściwa eksploatacja kopalin.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odpowiednie zabezpieczenie powierzchni, gdzie eksploatowane są kopaliny.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja w zakresie potrzeby korzystania z kopalin, roli gospodarczej surowców mineralnych. 2. Edukacja w zakresie wpływu działalności górniczej na środowisko.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola (przez właściwe organy) podmiotów prowadzących wydobycia kopalin. 2. Kontrola terenów przeznaczonych do rekultywacji.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

Tab. 24. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Lp.	REALIZOWANE ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH
1.	Kontrola zakładu górniczego - Stary Klukom I (prowadzona przez OUG).
2.	Opiniowanie studium uwarunkowań pod kątem występowania złóż kopalin.

III. Analiza SWOT

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznane i udokumentowane złoża kopalin w gminie Choszczno. 2. Kontrola podmiotów prowadzących działalność górnictw.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie miejsc nielegalnego poboru kopalin.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie dokumentów planistycznych odnoszących się również do tematyki zasobów kopalin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała ochrona terenów oraz kopalin przez nadmierną i niekontrolowaną eksploatacją.

6.7. Gleby

Gleby na terenie gminy Choszczno wytworzyły się z macierzystych utworów czwartorzędowych pokrywających jej obszar, pochodzących z okresu recesji zlodowacenia i późniejszych. Na przeważającym obszarze gminy występują gleby bielcowe wytworzone z utworów pyłowych wodnego pochodzenia – lekkie, średnie i ciężkie.

Zgodnie z podziałem na regiony glebowo-rolnicze dokonany przez Instytut Uprawy i Nawożenia Gleboznawstwa (IUNG), pokrywa glebowa powiatu choszczeńskiego, na terenie którego leży gmina Choszczno, należy do regionu Myśliborsko-Choszczeńskiego oraz Dobiegniewskiego. W Regionie Myśliborsko - Choszczeńskim dominują w użytkowaniu rolniczym gleby kompleksu 4, natomiast na terenie Regionu Dobiegniewskiego najczęściej jest gleb kompleksu 2. Kompleksy (typy siedliskowe rolniczej powierzchni produkcyjnej) określają przydatność rolniczą gleb i związane są z odpowiednim doбором roślin uprawnych.

Łączna powierzchnia gminy Choszczno zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Choszcznie wynosi 24 638 ha (stan na dzień 31.12.2016 r.), z czego powierzchnia miasta wynosi 958 ha. Gmina Choszczno pod względem struktury użytkowania terenu jest obszarem rolniczo-leśnym, użytki rolne zajmują około 72,45 % powierzchni gminy, natomiast leśne oraz zadrzewione około 15,26 %. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy, jest sprzyjający dla rozwoju turystyki. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy przedstawia tabela nr 26.

Tab. 26. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Choszczno.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna	
	[ha]	[%]
Użytki rolne	17.609	71,47
Użytki leśne oraz zadrzewione	3.968	16,11
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1.256	5,10
Wody	629	2,55
Nie użytki	1.118	4,54
Użytki ekologiczne	0	0
Tereny pozostałe	58	0,23
Powierzchnia ogólna	24.638	100

Źródło: Starostwo Powiatowe w Choszcznie

Ocena jakości gleb pod względem ich wartości użytkowej, biorąca pod uwagę żyzność gleby, stosunki wodne w glebie, stopień kultury gleby i trudność jej uprawy, w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych, nazywana jest bonitacją gleby.

Na podstawie tych kryteriów zalicza się gleby do odpowiednich klas bonitacyjnych. W polskim systemie bonitacji gleb wyróżnia się 8 klas gleb gruntów ornych: (I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb, V, VI) i 6 klas gleb użytków zielonych (I, II, III, IV, V, VI).

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Szczegółową klasyfikację gleb Gminy Choszczno pod względem jej jakości bonitacyjnej prezentuje tabela nr 27 (stan na dzień 31.12.2006 r.).

Tab. 27. Charakterystyka jakości bonitacyjnej gleb gminy Choszczno.

Rodzaje klas bonitacyjnych gleb	Powierzchnia gleb [ha]
I (gleby najlepsze)	-
II (gleby bardzo dobre)	0,6794
III (gleby dobre oraz średnio dobre)	272,60
III a (gleby dobre)	634,48
III b (gleby średnio dobre)	2891,05
IV (gleby średniej jakości lepsze i gorsze)	1635,60
IV a (gleby średniej jakości, lepsze)	6082,74
IV b (gleby średniej jakości, gorsze)	2938,89
V (gleby słabe)	2958,56
VI (gleby najslabsze)	606,74
VI z (gleby pod zalesienia)	18,63

Źródło: Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

Gleby gminy narażone są na procesy degradacji. Degradacja to proces prowadzący do spadku żyzności gleb wskutek niszczenia ich wierzchniej warstwy próchnicznej (np. erozji gleby, niewłaściwej uprawy, pożarów, zbyt dużego odwodnienia) zanieczyszczenia substancjami szkodliwymi (np. metalami ciężkimi) lub zmiany drzewostanów liściastych na iglaste, które powodują zakwaszenie. Gleby gminy (tak jak gleby całego powiatu choszczeńskiego) zakwalifikowano do zagrożonych erozją wietrzną.

Ochronie podlegają użytki rolne o wysokiej bonitacji, tzn. klas I-III, wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego oraz użytki rolne klas IV-VI - jeśli zostały wytworzone z gleb pochodzenia organicznego oraz lasy. W tych przypadkach zagospodarowanie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne łączy się z uzyskaniem zgody na wyłączenie ich z produkcji rolniczej i leśnej.

Na terenie gminy brak zinwentaryzowanych gruntów, które podlegają rekultywacji. Starosta w ostatnich latach nie wydał żadnej decyzji rekultywacyjnej, obejmującej teren gminy Choszczno. Na terenie Gminy Choszczno znajduje się jedno składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Stradzewo. Obecnie zrekultywowana jest pierwsza kwatery. Na kolejne lata zaplanowana jest rekultywacja drugiej kwatery.

Na terenie gminy nie ma też zidentyfikowanych osuwisk (terenów zagrożonych osuwaniem mas ziemnych). Znajdują się tu – wg opracowania „Obszary przemysłowe, pokolejowe i powojenne w województwie zachodniopomorskim” – tereny pokolejowe oraz powojenne. Tereny pokolejowe usytuowane przy dworcu w Choszcznie aktualnie są zagospodarowane na potrzeby dworca kolejowego.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Gleby*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 28. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Gleby.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie małych zbiorników retencyjnych, oczek wodnych i rowów nawadniających, zachowanie trwałych użytków zielonych i zadrzewień śródpolnych. 2. Przeciwdziałanie nadmiernej erozji. 3. Zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz podatnych na degradację (erozję, wyjąłowanie, przenikanie zanieczyszczeń do wód). 4. Uwzględnianie w opracowaniach planistycznych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja terenów osuwiskowych.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania edukacyjne w zakresie prawidłowego korzystania z kopalni.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych. 2. Kontrole terenów eksploatacyjnych.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

Tab. 29. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji: Gleby.

Lp.	REALIZOWANE ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY GLEB
1.	Monitoring azotu mineralnego w glebie oraz monitoringu azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby powadzony przez SChR.
2.	Szkolenia dla rolników prowadzone przez ZODR, ARiMR, SChR.
3.	Kontrola podmiotów prowadzących chód i hodowlę zwierząt.

III. ANALIZA SWOT

Tab. 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosunkowo niski stopień degradacji gleb. 2. Zrekultywowana pierwsza kwaterna składowiska odpadów w Stradzewie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak wystarczających informacji o stanie gleb. 2. Brak mpzp uwzględniających tereny zagrożone ruchami masowymi.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie dobrych praktyk rolniczych. 2. Rekultywacja całkowita składowiska w miejscowości Stradzewo.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intensyfikacja rolnictwa. 2. Niewłaściwe praktyki rolnicze.
---	--

6.8. Gospodarka odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów

System gospodarki odpadami na poziomie gminy polega na zbieraniu odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie w pojemnikach, workach i kontenerach oraz nieselektywnie. Odpady zbierane nieselektywnie kierowane są do unieszkodliwienia do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Łęczycy, zaś odpady zbierane selektywnie przekazywane do odzysku i recyklingu poza teren gminy po ich wcześniejszym przesortowaniu w sortowni odpadów.

Gmina Choszczno należy do grupy gmin zachodniego regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Odpady z terenu gminy przede wszystkim trafiają do instalacji mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Stradzewie, której zarządcą jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie (MPGK), a następnie do RIPOK w Łęczycy.

Ilość zebranych w 2015 r. na ww. składowisku odpadów wyniosła 5289 Mg. Składowisko posiada pełne wymagane zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem środowiska gruntowo-wodnego (geomembrana), z drenażem zbierającym odcieki oraz kominki odgazowujące. Całkowita powierzchnia przedmiotowego składowiska to 4,21 ha. Składowisko posiada niezbędny sprzęt techniczny. Prowadzony jest dla niego monitoring wód podziemnych, odcieków i gazu składowiskowego, eksploatowane jest przez MPGK, posiada pozwolenie zintegrowane (uzyskane w maju 2008 r.). Wykonywane w 2015 r. badania przeprowadzone wokół składowiska w Stradzewie wskazywały na dobry stan chemiczny wód podziemnych.

Na terenie gminy brak jest terenów po mogiłnikach odpadów. W niniejszym punkcie nie ujęto szczegółowych informacji dotyczących odpadów komunalnych z uwagi na to, iż informacje te zawiera „Plan gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023 (aktualizacja)”.

Na terenie gminy Choszczno brak jest większych wytwórców odpadów. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. w gminie Choszczno wytworzono około 33 tys. ton odpadów z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych), z czego 98,5 % zostało przekazane innym podmiotom do zagospodarowania. Znajdują się w gminie również miejsca, w których można pozbyć się odpadów problemowych tj. baza Zakładu Ochrony Środowiska MPGK w Choszcznie. Funkcjonuje też Zakład Przetwarzania Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego. We wcześniejszych latach funkcjonowała również stacja demontażu pojazdów.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: Gospodarowanie odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 31. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Gospodarowanie odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recykling odpadów. 2. Lokalizowanie obiektów służących do zagospodarowania odpadów na terenach do tego przeznaczonych.
---------------------------------------	---

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyeliminowanie nieprawidłowej eksploatacji składowisk, ich rekultywacji. 2. Monitoring prawidłowego odprowadzania gazu składowiskowego (m. Stradzewo) w celu zabezpieczenia przez pożarami. 3. Zabezpieczenie gleb w miejscach zbierania odpadów, w szczególności niebezpiecznych.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja poprzez różnego rodzaju akcje np. „Sprzątanie świata”, konkursy w szkołach i przedszkolach.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring składowisk będących w trakcie eksploatacji. 2. Kontrole podmiotów zajmujących się gospodarką odpadami.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

**Tab. 32. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Gospodarowanie odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów.**

Lp.	REALIZOWANE ZADANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI
1.	Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami.
2.	Objęcie (100%) wszystkich mieszkańców systemem gospodarowania odpadami komunalnymi oraz systemem selektywnego odbierania odpadów komunalnych.
3.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów.
4.	Kontrola WIOŚ w zakresie przestrzegania przepisów recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na stacji demontażu pojazdów.
5.	Uchwalenie „Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2018”.
6.	Zwiększenie ilości pojemników do selektywnej zbiórki odpadów.
7.	Monitoring składowiska odpadów w Stradzewie prowadzony przez MPGK Sp. z o.o.
8.	Usuwanie azbestu, uchwalenie planu usuwania azbestu z terenu Gminy Choszczno.
9.	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych.

III. ANALIZA SWOT

**Tab. 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gospodarowanie odpadami, zapobieganie
powstawaniu odpadów.**

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Selektywna zbiórka odpadów. 3. Wyznaczony punkt zbierania odpadów problemowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekontrolowane spalanie odpadów w piecach domowych. 2. Zaśmiecanie lasów, powstawanie „dzikich” wysypisk odpadów. 3. Brak środków na wymianę pokryć dachowych, co skutkuje brakiem chęci usuwania azbestu

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

	z dachów.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja w zakresie właściwego postępowania z odpadami. 2. Budowa PSZOK.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie odpadów niezgodnie z obowiązującymi przepisami. 2. Niewłaściwa segregacja odpadów komunalnych prowadzona przez mieszkańców.

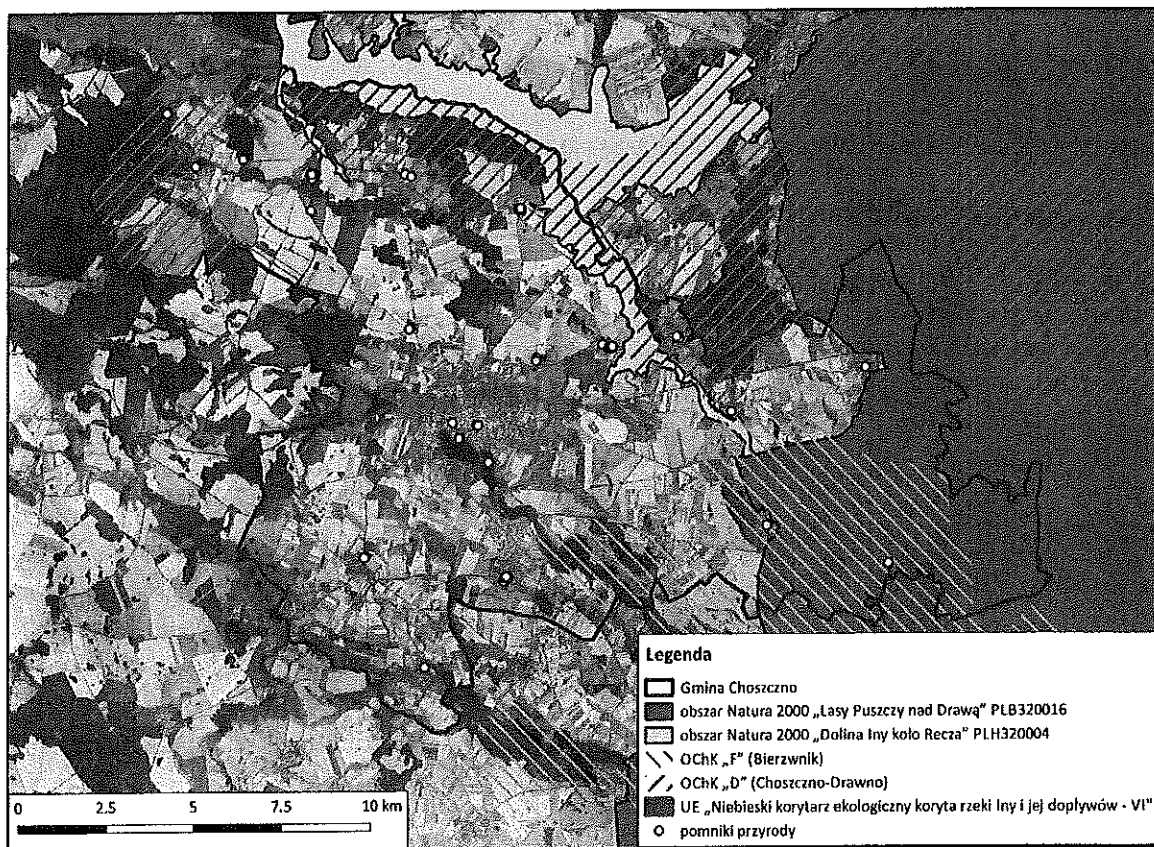
Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

6.9. Zasoby przyrodnicze gminy

Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.) obszarowymi formami ochrony przyrody są w Polsce parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne. Formami ochronnymi są również pomniki przyrody i stanowiska dokumentacyjne oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Choszczno zlokalizowanych jest kilka form ochrony przyrody i krajobrazu. Poniżej przedstawiono ich krótką charakterystykę oraz lokalizację gminy na tle istniejących form ochrony przyrody (rycina nr 4).

Ryc. 4. Istniejące formy ochrony przyrody na terenie gminy Choszczno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

A. OBSZARY NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 obejmuje obszary zlokalizowane na terenie Gminy Choszczno. W gminie znajdują się dwa obszary sieci Natura 2000, tj.: obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO, tzw. ostoja ptasia) pod nazwą „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016 oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW, tzw. ostoja siedliskowa) pod nazwą „Dolina Iny koło Recza” PLH320004.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 19.0279,05 ha. Obszar obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują bory sosnowe z domieszką brzozy, dębu i topoli. Zostały one znacznie przekształcone w wyniku prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie przez kilkaset lat. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek Drawy i Płocicznej (poza gminą Choszczno). Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jedną z najważniejszych ostoi puchacza oraz kilku gatunków ptaków drapieżnych w Polsce. Ważne zimowisko łabędzia krzykliwego (do 150 ptaków). Jedną z najważniejszych w Polsce lęgówisk żurawia. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika i puchacza, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna, kania ruda, orlik krzykliwy, lelek, muchołówka mała, rybitwa czarna, rybołów, trzmiełodaj i gągoń; w stosunkowo wysokich zagęszczeniach występują: bąk, dzięcioł czarny, lerka, zimorodek i żuraw. Jesienią liczebność wędrujących żurawi przekracza 1% populacji szlaku wędrowskiego; w wysokim zagęszczeniu zimą występuje łabędź krzykliwy (do 150 osobników).

Dla obszaru Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016 nie przyjęto planu zadań ochronnych.

- „Dolina Iny koło Recza” PLH320004

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 4.471,82 ha. Obszar obejmuje środkowy fragment doliny rzeki Iny na odcinku od Recza do Suchania wraz z przyległymi dolinami mniejszych dopływów – m.in. Reczanki, Wardynki, Stobnicy oraz mniejszych strumieni. Rzeka Ina stanowi oś hydrograficzną obszaru, tworząc liczne meandry. Dopływy Iny zasilane są przez mniejsze bezimienne ciek. Ponadto w obszarze występują nieliczne naturalne jeziora o łącznej powierzchni ok. 56 ha. Są one zlokalizowane głównie w bocznych dolinach: w rynnach wapnickiej, w sąsiedztwie miejscowości Rajsko oraz w okolicy Chełpy i w górnym biegu rzeki Wardynki. Dolina posiada wysokie walory przyrodnicze – występuje tu 14 rodzajów siedlisk, w tym 4 o znaczeniu priorytetowym: łągi olszowo-jesionowe, ciepłolubne, śródlądowe, murawy napiaskowe, źródła wapienne, murawy kserotermiczne. Najcenniejsze gatunki roślin to: storczyki – kukułka krwista, kruszczyk błotny, listera jajowata, a ponadto pełnik europejski i rzadki na zachodnim Pomorzu kopytnik pospolity. Teren zasiedlają również liczne gatunki zwierząt m. in. Minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, żółw błotny, wydra, bóbr, nocek duży.

Dla obszaru „Dolina Iny koło Recza” PLH320004 ustanowiono plan zadań ochronnych, przyjęty zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1918).

B. REZERWATY PRZYRODY

Obecnie na obszarze gminy nie ma istniejących rezerwatów przyrody. Na podstawie opracowanej waloryzacji przyrodniczej gminy Choszczno oraz waloryzacji województwa zachodniopomorskiego są planowane do utworzenia następujące obszary:

- rezerwat przyrody „Łęg koło Sławęcina” – położony na zachód od miejscowości Sławęcina i na południe od Radaczewa do doliny Iny. Obejmuje żyzny łąg z bogatą florą w dolinie czystego strumienia. Bogaty drzewostan z licznymi pomnikowymi dębami, wiązami i jesionami. Liczne populacje roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich: m.in. kozłek bzowy, kruszyna pospolita, czworolist pospolity, jaskier różnolistny;

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- rezerwat przyrody „Dolina Wardynki” – rezerwat częściowy, krajobrazów ekologicznych oraz biokompleksów naturalnych i półnaturalnych. Postulowana ochrona naturalnego kompleksu leśnego i układu biotopów w dolinie małego ciekę na odcinku od miejscowości Korytowo do Radlic. Obejmuje kompleks olsów źródłiskowych, łągów, porzuconych łąk o dużych skłonnościach do unaturalniania się;
- rezerwat przyrody „Mszar Bonin” – obejmuje rozległe torfowisko mszarne w pierwotnie bezodpływowym, śródleśnym, zagłębieniu w sąsiedztwie miejscowości Bonin. Środkowa część zdradza objawy lekkiego przesuszenia. Mszar dywanowy z torfowcem magellańskim, mszar z turzycą bagienną, stadia inicjalne boru bagiennego. Bogate populacje roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich: modrzewnica zwyczajna, turzyca nitkowana, turzyca dzióbkowata, turzyca bagienna, rosiczka okrągłolistna, welnianka wąskolistna, welnianka pochwowata, kruszyna pospolita, przygielka biała, bagnica torfowa, żurawina błotna i chronione gatunki mszaków. Wskazania konserwatorskie: finezyjna gospodarka leśna na terenach otaczających. Konieczne zablokowanie odpływu w części wschodniej.

C. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na obszarze gminy Choszczno położone są częściowo dwa obszary chronionego krajobrazu: „D” (Choszczno – Drawno) i „F” (Bierzwnik). Dla obszarów chronionego krajobrazu obowiązuje Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (t.j. Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637 ze zm.).

- Obszar Chronionego Krajobrazu „D” (Choszczno-Drawno)

OChK jest bardzo zróżnicowany pod względem form pokrycia terenu - z dominującymi polami przeplatają się lasy sosnowe, bagiennie lasy olszowe, łąki i nieużytki. Znajduje się tu również kilkanaście jezior. Obszar chroniony obejmuje południową część korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, jakim jest dolina Iny, w jego skład wchodzi także lokalne korytarze - dolina Stobnicy oraz Wardynki. Do Iny dopływa szereg bezimiennych cieków o charakterze potoków górskich. Użytkowane w większości ekstensywne łąki nadrzeczne tworzą doskonałe siedlisko dla takich gatunków jak: derkacz, bocian biały czy bąk. W granicach obiektu zlokalizowane są na stokach dolin rzecznych lasy i zadrzewienia, będące ostoją wielu gatunków oraz stanowiące osłonę wąwozów i obszarów erozyjnych z wypływami źródeł. Cały obszar odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi.

- Obszar Chronionego Krajobrazu „F” (Bierzwnik)

Obszar zlokalizowany na terenie Puszczy Drawskiej. Charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi, w jego skład wchodzi porośnięte lasami równiny sandrowe, poprzecinane rozległymi rynnami glacialnymi z licznymi jeziorami. Najpiękniejsza rynna glacialna obszaru ciągnie się od pasa moren czołowych w zachodniej części gminy Bierzwnik na południowo-wschodnią równinę sandrową w kierunku Drawy. Jej dno wypełnia szereg jezior, począwszy od małych zbiorników (jez. Ramki), po największe na terenie obszaru jezioro Wielkie Wyrwy. Pomiędzy jeziorami występują łąki powstałe zapewne na osuszonych zatokach jeziornych. Teren obszaru chronionego stanowi ostoję, głównie w odniesieniu do herpetofauny i zwierzyny łownej. Przez obiekt przebiega korytarz ekologiczny, wzdłuż doliny Wardynki z licznymi torfowiskami źródłiskowymi i innymi torfowiskami niskimi.

D. ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

W gminie Choszczno nie ma istniejących zespołów przyrodniczo krajobrazowych. Zgodnie z gminną i wojewódzką waloryzacją przyrodniczą planowane do utworzenia są następujące obszary:

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Sławęcín” – w sąsiedztwie miejscowości Sławęcín, obejmujący jez. Piasecznik. Celem ochronnym powinno stać się zachowanie jeziora, przyległych torfowisk i bagiennych lasów z roślinnością wodną i torfowiskową. Proponowany obszar obejmuje rozległy kompleks jezior, torfowisk, bagiennych i mezofilnych lasów w rymie polodowcowej. Interesujący krajobraz polodowcowy. Liczne populacje roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Stobnicy” – obejmujący ujściowy odcinek doliny Stobnicy do doliny Iny, łągi, porzucone łąki, lasy zboczowe, źródlika, wąwozy, pozostałości starego młyna. Bogata flora: roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich. Obszar położony w sąsiedztwie miejscowości Stradzewo, na granicy gminy, częściowo w gminie Recz;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rynna jezior Klukom, Żeńsko, Raduń” – obejmujący naturalne jeziora rynnowe z ciągiem długich i wąskich jezior ze skarpami, zbiorowiskami roślinności wodnej (trzciny, sitowia, palki wodne, rzęsa, rogatek, strzałka wodna, białe grzybienie). Na półwyspie jez. Raduń interesujący kompleks leśny ze starymi dębami i bukami. Liczne populacje roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Stobnica” – obszar położony na północny zachód od miejscowości Kołki. Obejmuje kompleks ekosystemów wodnych, torfowiskowych, bagiennych lasów w zagłębieniach terenowych z bogatą florą oraz łąk z ziołoroślami i stanowiskiem pełnika. Przy wsi Kołki znajduje się wąwóz strumienia, a na jego zboczach stare drzewa;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Kołki” – kompleks ekosystemów wodnych, torfowiskowych, bagiennych lasów w zagłębieniach terenowych z bogatą florą. Mezotroficzne jeziora w zagłębieniach terenu o stromych zboczach z wąwozami. Wzgórza z roślinnością ciepłolubną. Liczne populacje roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich.

E. POMNIKI PRZYRODY

W gminie Choszczno, według informacji uzyskanych w Urzędzie Miejskim w Choszcznie, znajduje się 55 pomników przyrody. Są to drzewa pojedyncze oraz drzewa występujące w grupach. Część z pomników powołano na mocy Uchwały Nr XX/286/2008 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 29 września 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew w granicach administracyjnych Gminy Choszczno oraz Uchwały Nr XVIII/162/2012 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Choszczno (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2012 r., poz. 1073), natomiast dla pomników ustanowionych w latach wcześniejszych aktem prawnym jest rozporządzenie Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Wojewodę Gorzowskiego, Wojewodę Koszalińskiego, Wojewodę Piłskiego, Wojewodę Słupskiego oraz Wojewodę Szczecińskiego obowiązujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 1999 r. Nr 7, poz. 71).

Poniżej wymieniono pomniki przyrody, w podziale na miejscowości, w których są zlokalizowane.

1. Chełpa:

- Lipa drobnolistna – obwód pnia 615cm, działka o nr ewid. 145 obręb Chełpa,
- Buk pospolity – obwód pnia 307cm, działka o nr ewid. 195/4 obręb Chełpa,
- Lipa drobnolistna – obwód pnia 500cm, działka o nr ewid. 82 obręb Chełpa;

2. Choszczno:

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

- Dąb szypułkowy – obwód pnia 379cm, działka o nr ewid.309/34 obręb 3 miasta Choszczna,
  - Lipa drobnolistna – obwód pnia 712cm, działka o nr ewid. 261/4 obręb 3 miasta Choszczna,
  - Dąb szypułkowy – grupa obwód pnia 355cm -380cm, działka o nr ewid. 259 obręb 3 miasta,
  - Wiąz szypułkowy – obwód pnia 443cm, działka o nr ewid. 263/2 obręb 3 miasta Choszczna,
  - Dąb szypułkowy – obwód pnia 377cm, działka o nr ewid. 528 obręb 3 miasta Choszczna,
  - Cyprysik nutkajski - obwód pnia 140cm, działka o nr ewid. 823/4 obręb 3 miasta Choszczna,
  - Buk pospolity – obwód pnia 330cm,działka o nr ewid. 823/4 obręb 3 miasta Choszczna;
3. Golcza:
- Dąb szypułkowy – obwód pnia 357cm, działka o nr ewid. 94 obręb Golcza;
4. Korytowo:
- Dąb szypułkowy – obwód pnia 299cm, działka o nr ewid. 126 obręb Korytowo,
  - Dąb szypułkowy – obwód pnia 395cm, działka o nr ewid. 206/1 obręb Korytowo;
5. Pakość:
- Dąb szypułkowy – obwód pnia 316cm, działka o nr ewid. 19/1 obręb Pakość,
  - Dąb szypułkowy "Bliźniak" – obwód pnia 410cm, działka o nr ewid. 19/1 obręb Pakość;
6. Piasecznik:
- Dąb szypułkowy – obwód pnia 428cm, działka o nr ewid. 407/2 obręb Piasecznik;
7. Radaczewo:
- Buk czerwolistny odm.czerwolistna - obwód pnia 411cm, działka o nr ewid. 195/9 obręb Radaczewo,
  - Buk pospolity - obwód pnia 427cm, działka o nr ewid. 195/9 obręb Radaczewo,
  - Dąb szypułkowy odm.stożkowa - obwód pnia 408cm, działka o nr ewid. 195/13 obręb Radaczewo,
  - Dąb szypułkowy odm.stożkowa - obwód pnia 570cm, działka o nr ewid. 195/13 obręb Radaczewo;
8. Radlice:
- Dąb szypułkowy – obwód pnia 420cm, działka o nr ewid. 39 obręb Radlice,
  - Dąb szypułkowy – obwód pnia 560cm, działka o nr ewid. 39 obręb Radlice,
  - Wiąz szypułkowy - obwód pnia 459cm, działka o nr ewid. 39 obręb Radlice,
  - Dąb szypułkowy – obwód pnia 442cm, działka o nr ewid. 39 obręb Radlice,
  - Dąb szypułkowy – grupa obwód pnia 480-570cm, działka o nr ewid.60/3 obręb Radlice,
  - Dąb szypułkowy – obwód pnia 460cm, działka o nr ewid.39 obręb Radlice;
9. Roztocze:
- Lipa drobnolistna - obwód pnia 385cm, działka o nr ewid.4/11 obręb Roztocze,
  - Dąb szypułkowy - obwód pnia 351cm, działka o nr ewid.4/11 obręb Roztocze;
10. Rzecko:
- Jesion wyniosły grupa - obwód pnia 220cm -173cm działka o nr ewid.70 obręb Rzecko,
  - Klon zwyczajny - obwód pnia 340cm, działka o nr ewid.172 obręb Rzecko;
11. Sławęcin:
- Platan klonolistny - obwód pnia 441cm, działka o nr ewid. 315/2 obręb Sławęcin,
  - Buk pospolity - obwód pnia 340cm, działka o nr ewid. 315/2 obręb Sławęcin,
  - Modrzew europejski - obwód pnia 302cm, działka o nr ewid. 315/2 obręb Sławęcin;
12. Stary Klukom:
- Jesion wyniosły - obwód pnia 480cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom,
  - Dąb szypułkowy - obwód pnia 418cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom,

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

- Dąb szypułkowy - obwód pnia 346cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom,
- Dąb szypułkowy - obwód pnia 712cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom,
- Buk pospolity - obwód pnia 358cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom,
- Dąb szypułkowy- grupa obwód pni 706cm, 450cm, działka o nr ewid. 158 obręb Stary Klukom;

13. Stradzewo:

- Buk pospolity odm. czerwolistna - obwód pnia 410cm, działka o nr ewid. 230/12 obręb Stradzewo,
- Platan klonolistny - obwód pnia 310cm, działka o nr ewid. 230/12 obręb Stradzewo,
- Cyprysik Lawsona - obwód pnia 252cm, działka o nr ewid. 230/12 obręb Stradzewo,
- Modrzew europejski- grupa obwód pnia 237-305cm, działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Lipa drobnolistna – obwód pnia 552cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Dąb szypułkowy - obwód pnia 400cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Cyprysik groszkowy - obwód pnia 240cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Cis pospolity - obwód pnia 260cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Lipa drobnolistna - obwód pnia 440cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Klon zwyczajny - obwód pnia 360cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo,
- Buk pospolity - obwód pnia 355cm działka o nr ewid. 230/4 obręb Stradzewo;

14. Suliszewo:

- Dąb szypułkowy - obwód pnia 430cm działka o nr ewid. 600 obręb Suliszewo;

15. Smoleń:

- Dąb szypułkowy - obwód pnia 355cm działka o nr ewid. 478/1 obręb Smoleń;

16. Zamęcin:

- Lipa drobnolistna - obwód pnia 428cm, działka o nr ewid. 110 obręb Zamęcin;

17. Zwierzyn:

- Dąb szypułkowy - obwód pnia 342cm, działka o nr ewid. 147 obręb Zwierzyn.

F. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Obecnie na obszarze gminy nie istnieją żadne ustanowione użytki ekologiczne. Na podstawie opracowanych waloryzacji przyrodniczych tą formą ochrony planuje się objąć niektóre pozostałości ekosystemów zasługujące na ochronę, mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

W Gminie Choszczno tą formą ochrony planuje się objąć osiem obiektów, tj.:

- „Młyn Piasecznik” – zlokalizowany na zachód od miejscowości Piasecznik, na granicy gminy. Celem ochrony jest kompleks leśny i układ biotopów w dolinie małego cieku;
- „Stradzewo” – zlokalizowany na północny zachód od miejscowości Stradzewo. Celem ochrony jest zachowanie jeziora i przyległego torfowiska z roślinnością wodną, torfowiskową i leśną;
- „Mszar koło Mogilicy” – zlokalizowany na północny-zachód od Mogilicy. Celem ochrony są żywe torfowiska, bogatej flory gatunków chronionych i rzadkich oraz cennych zbiorowisk roślinnych;
- „Jezioro Pławie” – zlokalizowany w sąsiedztwie miejscowości Piasecznik. Celem ochrony jest kompleks mokradłowy z typową roślinnością;
- „Jezioro Suliszewo” – zlokalizowany w północno-wschodniej części gminy na północ od Suliszewa, przy granicy z gminą Recz. Obejmuje powierzchnię 46 ha. Celem utworzenia jest ochrona małego zbiornika wodnego będącego ostoją wielu rzadkich gatunków, przede wszystkim ptaków oraz typowej roślinności wodnej i flory, gatunków chronionych i rzadkich w otwartym krajobrazie morenowym;

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- „Dęby nad mszarem” – zlokalizowany na południe od miejscowości Bonin, przy granicy gminy. Celem ochrony jest żywe torfowisko, bogata flora gatunków chronionych i rzadkich oraz cennych zbiorowisk roślinnych;
- „Mokradło koło Rzeczek” – zlokalizowany na zachód od miejscowości Rzeczek. Celem ochrony jest zachowanie śródleśnego mokradła, ostoi fauny;
- „Jezioro Stobno” – zlokalizowany ok. 2 km na zachód od miasta Choszczno. Celem ochrony jest zachowanie jeziora i przyległego torfowiska z roślinnością wodną i torfowiskową. Ochrona ekosystemów wodnych i podmokłych;
- „Mokradło koło Krzowca” – zlokalizowany we wschodniej części gminy Choszczno pomiędzy Suliszewem a Krzowcem. Obejmuje powierzchnię 7 ha. Celem ochrony jest teren wodno-błotny, będący ostoją wielu rzadkich gatunków, przede wszystkim ptaków;
- „Gleźno” – zlokalizowany w sąsiedztwie miejscowości Gleźno. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu krajobrazowego jezior i przyległych torfowisk, bagiennych lasów z roślinnością wodną i torfowiskową oraz roślinności sucholubnej;
- „Golcza” – zlokalizowany w południowo-wschodniej części gminy niedaleko wsi Golcza. Obejmuje powierzchnię 45ha Celem utworzenia jest ochrona terenu wodno-błotnego, będącego ostoją wielu rzadkich gatunków, przede wszystkim ptaków.

G. OCHRONA GATUNKOWA

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem. Obecnie podstawą prawną określającą szczegóły ochrony gatunkowej są stosowne akty wykonawcze w postaci Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183) i Rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408). Rozporządzenia zawierają między innymi listę gatunków objętych ochroną ścisłą (całkowitą) i ochroną częściową. Szczegółowy spis gatunków i stanowisk stwierdzonych na terenie gminy zawarty jest w „Waloryzacji przyrodniczej gminy Choszczno”, aktualizację rozmieszczenia stanowisk chronionej fauny i flory zawiera natomiast „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”.

H. ZIELEŃ URZĄDZONA

Zieleń urządzona jest elementem przyrody mającym na celu polepszenie walorów krajobrazowych lub zapobieganie erozji danych terenów, jest również czynnikiem kształtującym stosunki wodne na użytkach rolnych. Do terenów zagospodarowanych w taki sposób zaliczamy parki miejskie, kompleksy pałacowo-dworskie oraz zieleń śródpołną. Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie pozostałości zabytkowych założeń zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych i śródpołnych, zieleni cmentarnej, przykościelnej oraz dodatkowo w formie obiektów zieleni miejskiej, ogólnodostępnej, o funkcjach rekreacyjnych i estetycznych (zieleńce, boiska trawiaste) oraz zieleni przyzagrodowej.

W wielu miejscowościach gminy Choszczno zieleń przykościelna, cmentarna i pocmentarna często wkomponowana jest w układ przestrzenny powiązany z dawnymi założeniami parkowo-pałacowymi. Na terenie gminy zinwentaryzowano cmentarze w miejscowościach: Kołki I i Kołki II, Korytowo I i Korytowo II, Pakość, Piasecznik I i Piasecznik II, Radaczewo, Rzeczek, Suliszewo, Zamećcin, Wardyń i Zwierzyn.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

I. LASY

Lasy w gminie Choszczno pełnią ważną funkcję ekologiczną i gospodarczą oraz podnoszą atrakcyjność turystyczną regionu. Lasy i grunty zadrzewione zajmują w gminie obszar 3968 ha, co stanowi 16,11% terenu gminy. Obszar leśny administrowany jest przez Nadleśnictwo Choszczno (na przeważającym obszarze gminy) i Nadleśnictwo Drawno oraz przez Nadleśnictwo Bierzwnik na niewielkiej powierzchni w południowo-wschodniej części gminy. Lasy gminy Choszczno są bardzo rozproszone, występują często w postaci niewielkich kęp i ciągów nad ciekami wodnymi. Większe enklawy pojawiają się na północno-zachodnich obrzeżach gminy. Brak jest rozległych, zwartych kompleksów leśnych.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Zasoby przyrodnicze gminy*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 34. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze gminy.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona przyrody poprzez ustanawianie form ochrony. 2. Zalesienia, zadrzewienia. 3. Uwzględnianie zagadnień dotyczących zmian klimatu w opracowaniach strategicznych.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie skutkom suszy, pożarom lasów.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja społeczeństwa. 2. Korzystanie z terenów udostępnionych turystycznie, edukacyjnie.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring lasów prowadzony przez nadleśnictwa. 2. Monitoring przyrody prowadzony przez sprawujących nadzór na obszarach objętymi ochroną.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

**Tab. 35. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji:
Zasoby przyrodnicze gminy.**

Lp.	REALIZOWANE ZADANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ZASOBAMI PRZYRODNICZYMI
1.	Działania prowadzone w lasach leżących na terenie gminy Choszczno.
2.	Nasadzenia drzew przydrożnych.
4.	Kampanie promocyjne podkreślające znaczenie walorów przyrodniczych gminy.

III. ANALIZA SWOT

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Tab. 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze gminy.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie terenów cennych przyrodniczo. 2. Sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju turystyki. 3. Występowanie terenów leśnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbyt mało środków własnych na zadania związane z ochroną przyrody.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie nowej zieleni urządzonej. 2. Zalesienia. 3. Działania edukacyjne mające wpływ na kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców oraz turystów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nielegalne usuwanie drzew. 2. Nieuregulowana zabudowa terenów nad jeziorami. 3. Zmiany stosunków wodnych.

6.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W ciągu ostatnich lat nie zgłoszono do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) zdarzeń z gminy Choszczno, które były poważnymi awariami, w rozumieniu ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi rejestr w postaci bazy danych zakładów - potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej. W zakresie opracowania programów zapobiegania awariom, raportów bezpieczeństwa oraz wewnętrznych planów operacyjnych dla zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii WIOŚ ma funkcję kontrolną w stosunku do przedsiębiorców. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1628 ze zm.) zakłady dużego ryzyka podlegają kontrolom Inspekcji przynajmniej raz w roku, a zakłady zwiększonego ryzyka przynajmniej raz na dwa lata. Na terenie gminy nie ma obecnie zakładów, które stwarzałyby potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

Poniżej przedstawiono zagadnienia horyzontalne, stopień realizacji programu za lata 2014-2015 oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji: *Zagrożenia poważnymi awariami*, zgodnie z wytycznymi do opracowywania programów ochrony środowiska

I. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tab. 37. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: *Zagrożenia poważnymi awariami*.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa obiektów/infrastruktury z uwzględnieniem zagadnień klimatycznych. 2. Zabezpieczenie infrastruktury komunikacyjnej w celu dostosowania sektora transportu do zmian klimatu.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola zakładów pod kątem zapobiegania zagrożeniom środowiska.
EDUKACJA EKOLOGICZNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja mieszkańców w zakresie właściwego postępowania w przypadku awarii, zagrożenia poważną awarią.
MONITORING ŚRODOWISKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring prowadzony przez WIOŚ oraz straż pożarną. 2. Współpraca z gminnym zespołem zarządzania kryzysowego.

II. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015

Tab. 38. Realizacja programu ochrony środowiska w latach 2014-2015 dla obszaru interwencji: *Zagrożenia poważnymi awariami*.

Lp.	REALIZOWANE ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI
1.	Szkolenia dla administracji samorządowej i podmiotów gospodarczych.
2.	Kontrole w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych.
3.	Kontrole na terenie zakładów przemysłowych.
4.	Wzmacnianie kadr pracowniczych prowadzących monitoring środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

III. ANALIZA SWOT

Tab. 39. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola zakładów. 2. Brak dużych zakładów przemysłowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak alternatywy dla transportu przewożącego substancje niebezpieczne. 2. Niska świadomość społeczna – postępowania w razie wystąpienia awarii.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyposażenie organów kontrolnych, jednostek zarządzania kryzysowego w sprzęt, np. Straż pożarna, WIOŚ. 2. Kontrole drogowe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan nawierzchni dróg. 2. Wzrost natężenia ruchu drogowego. 3. Ryzyko skażenia toksycznymi środkami podczas transportu substancji niebezpiecznych.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

7. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Główną zasadą, jaką kierowano się przy opracowywaniu niniejszego Programu, jest zasada zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym i społecznym, zgodnym z poszanowaniem walorów przyrodniczych.

W poniższych tabelach nr 40-42 wskazano cele, kierunki interwencji oraz zadania wyznaczone do realizacji w ramach niniejszego Programu, z uwzględnieniem zapisów „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 40. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Przekroczenie B(a)P [km ²] (źródło: WIOŚ)	2	0	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Choszczno	Monitorowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Choszczno	Powiat, gmina, organizacje pozarządowe	Nieefektywny system wdrażania programu oraz planu
			-	-	-		Prowadzenie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie nawierzchni metodą na mokro)	Zarządcy dróg (gmina, PZD, ZZDW)	Brak środków finansowych
			-	-	-		Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	Powiat, gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	Brak środków finansowych
			Liczba akcji promocyjnych (źródło: UM)	1	Co najmniej 1		Promowanie ruchu pieszego i rowerowego	Gmina	-
			-	-	-		Modernizacja instalacji do spalania paliw do celów technologicznych/grzewczych	Przedsiębiorstwa, właściciele instalacji	Brak środków finansowych
			Ilość stref poddana monitoringowi (źródło: WIOŚ)	1	1		Monitoring i ocena jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej (w tym gminy Choszczno)	WIOŚ	Brak środków finansowych
			Długość zmodernizowanych dróg w gminie [km]	b.d.	Co najmniej 10 km		Budowa i modernizacja dróg w gminie Choszczno	Zarządcy dróg (gmina, PZD, ZZDW)	Brak środków finansowych
			-	-	-		-	-	-

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			(źródło: UM, zarządcy dróg)						
			Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] (źródło: UM)	Ok. 7 km	b.d.		Budowa ścieżek rowerowych w gminie	Gmina	Brak środków finansowych
			-	-	-		Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez rozwój terenów zieleni	Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania
			Liczba budynków po termomodernizacji, obniżenie zużycia energii, zmniejszenie emisji CO ₂ dla budynków modernizowanych przez Gminę [szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)	b.d.	31 budynków poddanych modernizacji tj. budynki ChTBS, budynki oświatowe, budynek dworca kolejowego w Choszcznie; inne budynki	Poprawa efektywności energetycznej	Wdrażanie rozwiązań mających wpływ na redukcję emisji zanieczyszczeń (np. wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja budynków, transport zbiorowy, rower, ruch pieszego)	Powiat, gmina, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, ChTBS	Brak środków finansowych
			-	-	-		Prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących OZE	Powiat, gmina, organizacje pozarządowe	-
			Redukcja emisji CO ₂ [Mg/rok] (źródło: PGN, UM)	b.d.	1		Promowanie w zamówieniach publicznych produktów i usług efektywnych energetycznie rozwój zielonych zamówień publicznych	Gmina	-
			Redukcja emisji CO ₂ [Mg/rok] (źródło: UM, podmioty realizujące)	b.d.	48		Modernizacja/wymiana na energooszczędne systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej	Gmina	-
		Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego	Przekroczenie wskaźnika O ₃ (dla ochrony zdrowia	D2	A	Zmniejszenie emisji prekursorów	Uplynnienie ruchu w mieście	Zarządcy dróg	Nieotrzymanie dofinansowania

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		dla ozonu	i roślin) – strefa zachodniopomorska (źródło: UM, zarządcy dróg)			ozonu			
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Poprawa klimatu akustycznego w gminie	Liczba wybudowanych zabezpieczeń [szt.] (źródło: UM, zarządcy dróg)	b.d.	b.d.	Zarządzanie jakością klimatu akustycznego	Budowa zabezpieczeń chroniących przed hałasem	Gmina, powiat, zarządcy dróg	Brak środków finansowych
			-	-			Wprowadzanie do mpzp informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym	Gmina	Brak środków na sporządzenie mpzp
			-	-			Monitoring klimatu akustycznego na obszarze miasta Choszczno	WIOŚ	Brak środków finansowych
			Liczba tras transportu publicznego z miasta Choszczna [szt.] (źródło: SP)	0	5	Rozwój transportu o obniżonej emisji hałasu	Transport publiczny z miasta Choszczna do innych gmin powiatu choszczeńskiego	Powiat	-
			Liczba akcji promocyjnych [szt.] (źródło: UM, zarządcy dróg)	b.d.	Co najmniej 1		Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Powiat, gmina, zarządcy dróg	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Liczba miejsc z przekroczeniem PEM [szt.] (źródło: WIOŚ)	0	0	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych	Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego w mieście Choszczno	WIOŚ	Brak środków finansowych
			Liczba miejsc z przekroczeniem PEM [szt.] (źródło: WIOŚ)	0	0		Kontrola w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ	Brak środków finansowych
			-	-	-		Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego	Gmina	Brak środków na sporządzenie mpzp

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	-	-	-	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi		
			-	-	-		Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom podziemnym wykorzystywanym do celów pitnych	Właściciele/ zarządcy ujęć. PSSE: monitorowanie	-
			-	-	-		Utrzymanie/ przywrócenie wymaganych standardów obiektom i urządzeniom służącym do poboru wód podziemnych wykorzystywanym do celów pitnych	Właściciele/ zarządcy ujęć. PSSE: monitorowanie	-
			Miejsca wykorzystywane do kąpielii spełniające wymogi pod względem sanitarnym [szt.] (źródło: UM, zarządcy ujęć - MPGK, PSSE)	1	1		Utrzymanie/ przywrócenie wymaganych standardów wodom wykorzystywanym do kąpielii, w szczególności pod względem sanitarnym	Właściciele/ zarządcy miejsc przeznaczonych do kąpielii. PSSE: monitorowanie	-
			Liczba monitorowanych JCWP jeziornych [szt.] (źródło: WIOŚ)	0	1		Monitoring operacyjny jeziora Klukom	WIOŚ	Brak środków finansowych
			Ilość JCWP rzecznych o dobrym stanie/potencjale [szt.] (źródło: WIOŚ)	0	> 1		Ocena stanu JCWP	WIOŚ	-
			-	b.d.	b.d.		Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi zlokalizowanych w gminie Choszczno	ZZMiUW (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)	Ustawowe zmiany właściwości organów mające wpływ na realizację zadań
			-	-	-		Budowa systemów ostrzegawczych oraz tworzenie programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka	Powiat, gmina, RZGW w Szczecinie i w Poznaniu (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)	Ustawowe zmiany właściwości organów mające wpływ na realizację zadań

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			Liczba kontroli [szt.] (źródło: UM)	0	Co najmniej 50/rok		powodziowego Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	Opór społeczny, brak zasobów ludzkich
			-	-	-		Uwzględnianie w dokumentach planistycznych na poziomie gminnym map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	Gmina	Brak środków na sporządzenie mpzp
			-	-	-		Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) z zachowaniem zasad bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Gmina	Brak dofinansowania
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Długość wybudowanej sieci [km] – wodociągowej – kanalizacyjnej (źródło: MPGK, UM, podmioty realizujące, GUS)	2,1 0,5	> 2 0,5	Sprawny i funkcjonalny system sieci sanitarnych	Rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego w gminie Choszczno	MPGK	Brak środków finansowych
							Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w m. Choszczno wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną	MPGK	Brak środków finansowych
							Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej	Gmina, przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych
							Rozbudowa systemu GIS w zakresie sieci sanitarnej	Gmina	Brak dofinansowania
			Liczba kontroli [szt.] (źródło: UM)	0	Co najmniej 50/rok		Kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie prawidłowej eksploatacji, prowadzenie ich ewidencji	Gmina	-
			Zużycie wody ogółem [dam ³] (źródło: UM)	845,8	< 845	Ograniczenie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyłce oraz optymalizację wykorzystania	Gmina	-	

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			-	-	-		istniejącej infrastruktury wodnej		
			-	-	-		Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną, wodociągową, oczyszczalni ścieków	Gmina, MPGK	-
			-	-	-		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Właściciele terenów. Gmina: monitorowanie	-
			-	-	-		Działania edukacyjne, promocyjne, upowszechniające oszczędne użytkowanie wody	Gmina	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE		-	-	-	Ograniczanie presji związanej z wydobyciem kopalin	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Powiat	-
7.	GLEBY	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	-	-	-	Zachowanie funkcji gleb	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Gmina	-
			Liczba zrekultywowanych składowisk [szt.] (źródło: MPGK)	0	1		Rekultywacja składowiska odpadów w Stradzewie	MPGK	Brak środków finansowych
			Liczba akcji [szt.] (źródło: ARiMR, ZODR)	b.d.	b.d.		Promowanie i zachęcanie do rozwoju produkcji ekologicznej oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej	ARiMR, ZODR	-
			Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele	Powierzchnia lasów [w ha] (źródło: SP, GUS)	3.968		>3.968	Zalesienia w obrębie nieużytków	Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne
8.	GOSPODARKA	Gospodarowanie	Liczba kontroli [szt.]	1	1	Racjonalna	Kontrola realizacji przez gminy zadań	WIOŚ	Brak środków

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
	ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	(źródło: WIOŚ)			gospodarka odpadami, sprawny system gospodarowania odpadami	dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, określonych w KPGO		finansowych
			Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] (źródło: UM)	b.d.	Co najmniej 5		Kontrole właścicieli w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina	-
			Ilość usuniętego/ unieszkodliwionego azbestu [Mg] (źródło: UM)	160,282	2.166,789 (dot. całości okresu dla programu usuwania azbestu)		Realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy	Gmina	Brak środków na realizację zadań, brak chętnych mieszkańców
			Ilość wybudowanych PSZOK [szt.] (źródło: UM)	1	1		Budowa PSZOK (Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów)	Gmina	Brak środków finansowych
			Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] (źródło: UM)	b.d.	Co najmniej 5		Kontrola w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy	Gmina	-
			Akcje edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami [szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)	b.d.	Co najmniej 1		Edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów)	Gmina, przedsiębiorstwa komunalne	-
			-	-	-		Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów	Gmina	-
			Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk [szt.] (źródło: UM)	0	Co najmniej 1		Usuwanie „dzikich wysypisk”	Gmina	-
			Liczba zakupionych pojemników	b.d.	b.d.		Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	Gmina, przedsiębiorstwa	

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
			(źródło: UM, podmioty realizujące)							
			Zakłady przetwarzania sprzętu [szt.] (źródło: UM)	1	2		Stworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej, w którym będzie prowadzony m.in. recykling zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania	
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Zachowanie różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej	-	-	-	Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu	Rozwijanie lokalnej infrastruktury turystycznej, z uwzględnieniem wartości przyrodniczych	Gmina, właściciele terenów rekreacyjnych	-	
			-	-	-		Określenie pojemności turystycznej dla obszarów cennych przyrodniczo	Gmina, nadleśnictwa, RDOŚ	-	
			Liczba działań promujących działania z zakresu ochrony przyrody [szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)	b.d.	b.d.		Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	Gmina, RDOŚ, nadleśnictwa, , organizacje pozarządowe, ARIiMR	-	
			Powierzchnia terenów chronionych [ha] (źródło: GUS)	8.060	Co najmniej 8.060		Aktualizacja Waloryzacji Przyrodniczej	Gmina	-	
			Ilość odnowionych parków [szt.] (źródło: UM)	0	Co najmniej 1		Inwentaryzacja przyrodnicza, konserwacja pomników przyrody, modernizacja terenów zieleni, nasadzenia drzew, usuwanie chorych drzew	Gmina	-	
							Odnowa terenów parkowych	Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania	
		Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	-	-	-		Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych	Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych, które są niezgodne z siedliskiem	Gmina, nadleśnictwa	-
			-	-	-			Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia	Nadleśnictwa	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			-	-	-		pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej		
			-	-	-		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną	Powiat	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	-	-	-	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof	Gmina, powiat, służby inspekcji i straży, WIOŚ	-
			-	-	-		Modernizacja, remont i przebudowa obiektów KP PSP w Choszcznie – kontynuacja zadania rozpoczętego w 2010 r.	KW PSP	-
			Ilość kontroli w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom [szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)	b.d.	b.d.		Kontrola w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom	WIOŚ	-
			Ilość Gminnych Planów Zarządzania Kryzysowego [szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)	1	1		Sporządzanie/ aktualizacja Gminnych Planów Zarządzania Kryzysowego	Gmina	-
			-	-	-		Planowanie i optymalizacja przewozu towarów niebezpiecznych	Gmina, WIOŚ	-
			-	-	-		Formacje Obrony Cywilnej – w ramach SWA (system wczesnego alarmowania) i SWO (system wczesnego ostrzegania)	Powiat, gmina	-
			Ilość działań promujących właściwe zachowania w sytuacjach zagrożenia	b.d.	b.d.		Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców	Powiat, gmina, służby inspekcji i straży, WIOŚ, Powiatowy Zespół	-
			-	-	-				

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			[szt.] (źródło: UM, podmioty realizujące)						
					tytułu awarii przemysłowych		Zarządzania Kryzysowego		

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 41. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Monitorowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Choszczno	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Wartość emisji CO ₂ strefa przekroczenia B(a)p
		Czyszczenie nawierzchni metodą na mokro	Gmina, MPGK	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO WZ, POIiŚ, PROW, środki własne, krajowe, zewnętrzne, inne	-
		Promowanie ruchu pieszego i rowerowego - akcje promocyjne, np. dzień bez samochodu	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Termomodernizacja budynków oświaty w (SP1, SP w Sławęcinie) wykorzystaniem OZE – zmniejszenie energochłonności budynku, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska	Gmina	73.000	2.350.000	2.100.000	x	x	RPO WZ, środki własne	Liczba budynków po termomodernizacji
		Termomodernizacja budynków oświaty (SP3, SP w Zamęcinie i Suliszewie)	Gmina	211.000	58.000	x	x	x	RPO WZ, środki własne	Liczba budynków po termomodernizacji

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		wykorzystaniem OZE – redukcja energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynków								
		Modernizacja budynku dworca kolejowego w Choszcznie	Gmina	610.850	10.000	2.059.000	2.367.984	x	RPO WZ, środki własne	Liczba budynków po termomodernizacji
		Termomodernizacja budynków świetlic wiejskich – redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynków	Gmina	500.000	X	x	x	b.d.	RPO WZ, środki własne	Obniżenie zużycia energii, zmniejszenie emisji CO ₂
		Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Choszcznie – redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynku	Gmina	200.000	x	x	x	b.d.	RPO WZ, środki własne	Obniżenie zużycia energii, zmniejszenie emisji CO ₂
		Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez rozwój terenów zieleni w mieście Choszczno – zahamowanie spadków terenów zieleni w mieście Choszczno poprzez uporządkowanie istniejącego zagospodarowania oraz przekształcenie istniejących terenów znikomo czynnych biologicznie	Gmina	24.000	x	2.980.000	x	x	RPO WZ, środki własne	-
		Budowa ścieżek rowerowych	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	RPO WZ, WFOŚiGW,	Długość

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
									NFOŚiGW, POIiŚ, PROW, środki własne, krajowe, zewnętrzne, inne	
		Akcje promocyjne dotyczące OZE	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	WFOŚiGW, środki własne	Liczba akcji promocyjnych
		Promowanie w zamówieniach publicznych produktów i usług efektywnych energetycznie, rozwój zielonych zamówień publicznych	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Redukcja emisji CO ₂
		Poprawa jakości i efektywności oświetlenia ulicznego	Gmina	84.834,84	84.834,84	84.834,84	91.903,86	x	Środki własne, RPO WZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, POIiŚ	Obniżenie zużycia energii, zmniejszenie emisji CO ₂
		Poprawa jakości i efektywności oświetlenia w budynkach i obiektach użyteczności publicznej	Gmina	307.659,53	117.446,76	117.446,76	117.446,95	x	Środki własne, RPO WZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, POIiŚ	Zmniejszenie emisji CO ₂
		Uptynienie ruchu w mieście – budowa strefy płatnego parkowania	Gmina	200.000	x	x	x	x	Środki własne, środki zewnętrzne	-
		Uptynienie ruchu w mieście – nowe oznakowanie dróg	Gmina	x	15.000	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne	-
		Przebudowa drogi gminnej w Rzecku na odcinku do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2220Z – poprawa infrastruktury	Gmina	545.000	x	x	x	x	PROW	Długość przebudowanej drogi

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		drogowej na terenie Gminy Choszczno								
		Przebudowa drogi gminnej w Stradzewie na odcinku do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2201Z – poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	946.000	x	x	x	x	PROW	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa drogi w Stradzewie przy współudziale Nadleśnictwa Choszczno	Gmina	3.075	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne – Nadleśnictwo Choszczno	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa drogi gminnej w Suliszewie na odcinku do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2222Z – poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	771.000	x	x	x	x	PROW	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa drogi gminnej w Wardyniu na odcinku do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2221Z – poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	802.675	x	x	x	x	PROW	Długość przebudowanej drogi
		Budowa infrastruktury i nawierzchni ul. Kanałowej - poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	x	x	1.000.000	500.000	887.000	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych (środki rządowe), Urząd Wojewódzki, środki własne	Długość przebudowanej drogi

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		Przebudowa dróg w obrębie ulic Rybackiej i Obrońców Westerplatte w ramach poprawy bezpieczeństwa oraz płynności komunikacji – poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	114.000	x	3.200.000	x	x	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych (środki rządowe), Urząd Wojewódzki, środki własne	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa ul. Grunwaldzkiej – poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	9.000	5.830.000	x	x	x	Środki własne	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa ul. Konopnickiej, odbudowa nawierzchni asfaltowej, modernizacja chodników - poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	61.500	x	x	6.000.000	x	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych (środki rządowe), Urząd Wojewódzki, środki własne	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa ul. Sienkiewicza, odbudowa nawierzchni asfaltowej, modernizacja chodników - poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Choszczno	Gmina	x	x	70.000	x	2.000.000	Środki własne, RPO WZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, POiŚ, inne środki	Długość przebudowanej drogi
2.	ZAGROŻENIE HAŁASEM	Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Budowa zabezpieczeń	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne,	Ilość wybudowanych

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		chroniących przed hałasem							zewnętrzne	zabezpieczeń
		Wprowadzanie do mpzp informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Wprowadzanie do mpzp zapisów dot. ochrony przed PEM	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Budowa systemów ostrzegawczych oraz tworzenie programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Uwzględnianie w dokumentach planistycznych na poziomie gminnym map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) z zachowaniem zasad bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Długość wybudowanej sieci

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej								
		Rozbudowa systemu GIS w zakresie sieci sanitarnej	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie prawidłowej eksploatacji, prowadzenie ich ewidencji	Gmina	W ramach zadań własnych					Środki własne, zewnętrzne	-
		Ograniczenie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyłce oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Zużycie wody ogółem
		Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną, wodociągową, oczyszczalni ścieków	Gmina	W ramach zadań własnych					Środki własne, zewnętrzne	-
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	Zadanie monitorowane w ramach zadań własnych					Środki własne, zewnętrzne	Ilość oczyszczalni
		Działania edukacyjne, promocyjne, upowszechniające oszczędne użytkowanie wody	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Ilość akcji promocyjnych
7.	GLEBY	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Kontrole właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina	W ramach zadań własnych					Środki własne	-
		Realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne WFOŚiGW	Ilość usuniętego azbestu
		Budowa PSZOK	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne WFOŚiGW	Ilość wybudowanych PSZOK
		Kontrola w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy	Gmina	W ramach zadań własnych					Środki własne	Liczba przeprowadzonych kontroli
		Edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów)	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Liczba akcji promocyjnych
		Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów	Gmina	W ramach zadań własnych					Środki własne	-
		Usuwanie „dzikich” wysypisk	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk
		Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Liczba zakupionych pojemników
		Budowa Zakładu Aktywności Zawodowej „Szansa”, w którym będzie prowadzony m.in. recykling zużytego	Gmina	1.260.000	4.050.000	x	x	x	Środki własne, RPO WZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne	Ilość zakładów przetwarzania sprzętu

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		sprzętu elektrycznego i elektronicznego							środki	
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Rozwijanie lokalnej infrastruktury turystycznej, z uwzględnieniem wartości przyrodniczych (strategia)	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Określenie pojemności turystycznej dla obszarów cennych przyrodniczo	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Aktualizacja Waloryzacji Przyrodniczej	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	
		Inwentaryzacja przyrodnicza, konserwacja pomników przyrody, modernizacja terenów zieleni, nasadzenia drzew, usuwanie chorych drzew	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Powierzchnia terenów chronionych
		Odnowa terenów parkowych		500.000					Środki własne, RPO WZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	-
		Uwzględnianie w planach urzędzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych, które są niezgodne z siedliskiem	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof								
		Sporządzanie/ aktualizacja Gminnych Planów Zarządzania Kryzysowego	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Ilość sporządzonych planów
		Planowanie i optymalizacja przewozu towarów niebezpiecznych	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Formacje Obrony Cywilnej – w ramach SWA (system wczesnego ostrzegania)	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców	Gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Tab. 42. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Czyszczenie nawierzchni metodą na mokro	MPGK, zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Termomodernizacja budynków mieszkalnych	ChTBS	350.000	480.000	250.000	250.000	360.000	Środki własne (fundusz remontowy), kredyt bankowy z BGK z premią termomodernizacyjną	Ilość zmodernizowanych budynków
		Przyłączenie odbiorców: (III grupa przyłączeniowa):	ENEA Operator Sp. z o.o.						Środki własne ENEA w zakresie przyłączenia i rozbudowy sieci oraz budowy stacji 110/15 kV wraz z budową linii 110 kV	-
		- przyłączenie odbiorców na terenie gminy Choszczno (wraz z budowa nowej stacji)		3.898.010	983.442	x	x	(do 2022 r.)		
		w zakresie OZE:								
		- EF Stradzewo (Elektrownia Fotowoltaiczna)		x	x	x	x	150.000 (do 2022 r.)		
		- FW Krzęcin-Choszczno (Farma Wiatrowa)	x	x	x	150.000	x			
		Prace na linii kolejowej E59 na odcinku Poznań Główny-Szczecin Dąbie	PKP PLK S.A.	x	x	77.061.470	48.913.858	x	CEF	-
Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach	Powiat, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	WFOŚiGW, RPO WZP, POiŚ, środki własne, zewnętrzne, krajowe	Emisja zanieczyszczeń		

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		mieszkalnych, publicznych i usługowych	i wspólnoty mieszkaniowe							
		Modernizacja instalacji do spalania paliw do celów technologicznych/grzewczych	Przedsiębiorstwa, właściciele instalacji	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Emisja zanieczyszczeń
		Prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących wykorzystania OZE	Powiat, organizacje pozarządowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Liczba akcji
		Modernizacja, rozbudowa i budowa sieci energetycznych do odbioru energii OZE	Zarządzający sieciami energetycznymi	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Monitoring i ocena jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa, WFOŚiGW	Przekroczenie benzo(a)pirenu, jego poziom
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2220Z w miejscowości Chęłpa oraz nr 2221Z od m. Chęłpa poprzez skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 175 przez miejscowości Wardyń i Korytowo	PZD	4.200.000	x	x	x	x	Środki własne, środki unijne	Długość przebudowanych dróg
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2202Z Oraczewice-Choszczno wraz ze skrzyżowaniem z ul. Norwida	PZD	900.000	x	x	x	x	Środki własne, budżet państwa	Długość przebudowanej drogi
		Przebudowa ciągów dróg powiatowych przez miejscowości Radaczewo, Sławęcín oraz Stradzewo	PZD	x	3.500.000	x	x	x	Środki własne, unijne	Długość przebudowanych dróg
		Przebudowa, budowa, remont dróg powiatowych	PZD	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Długość dróg

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 151 na odc. Recz-Choszczno	ZZDW	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Długość przebudowanej drogi
		Rozbudowa ul. Jagiełły i ul. Dąbrowszczaków w m. Choszczno - droga nr 160, 175	ZZDW	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Długość przebudowanej drogi
		Uplynnienie ruchu w miastach (budowa obwodnic)	Zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Ocena klimatu akustycznego na obszarze miejscowości Choszczno, na podstawie wyników pomiarów hałasu drogowego i kolejowego wykonanych w 2016 r.	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa, WFOŚiGW	-
		Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	Liczba kontroli
		Poprawa dostępności miast poprzez budowę tras wylotowych	Zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Budowa zabezpieczeń chroniących przed hałasem	Zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Ilość zabezpieczeń
		Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
3.	POLA	Pomiary monitoringowe	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	Liczba miejsc z

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
	ELEKTROMAGNETYCZNE	promieniowania elektromagnetycznego w miejscowości Choszczno								przekroczeniem PEM
		Kontrola w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Utrzymanie/ przywrócenie wymaganych standardów wodom podziemnym wykorzystywanym do celów pitnych	Właściciele/ zarządcy ujęć. PSSE: monitorowanie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Utrzymanie/ przywrócenie wymaganych standardów obiektom i urządzeniom służącym do poboru wód podziemnych wykorzystywanych do celów pitnych	Właściciele/ zarządcy ujęć. PSSE: monitorowanie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Utrzymanie/ przywrócenie wymaganych standardów wodom wykorzystywanym do kąpielii, w szczególności pod względem sanitarnym	Właściciele/ zarządcy miejsc przeznaczonych do kąpielii. PSSE: monitorowanie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi zlokalizowanych w gminie Choszczno	ZZMiUW (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Budowa systemów ostrzegawczych oraz tworzenie programów edukacyjnych poprawiających	Powiat, RZGW w Szczecinie i w Poznaniu (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego								
		Monitoring operacyjny jeziora Klukom	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa, WFOŚiGW	Ilość kontrolowanych JCW
		Ocena stanu JCWP Korytnica, Stópica, Mała Ina od źródeł do dopływu spod Pomiętowa oraz Ina od źródeł do Stobnicy na podstawie wyników badań wykonanych w 2017 i 2020 oraz coroczny monitoring WWA w JCWP rz. Ina od źródeł do Stobnicy	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa, WFOŚiGW	Stan JCW
		Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych	ARIMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Edukacja w zakresie utrzymania gruntów w dobrej kulturze rolnej oraz podstawowych wymogów określonych w załączniku II do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013	ARIMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Promowanie działań w zakresie gospodarowania na obszarach OSN, zgodnie z określonymi wymogami	ARIMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Podnoszenie świadomości	ZODR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		rolników i mieszkańców z obszarów wiejskich w zakresie ochrony wód przez odpływem azotanów ze źródeł rolniczych								
		Zwiększenie retencji jeziornej i korytovej	ZZMiUW	18.460.000	x	x	x	x	Środki własne	-
		Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi.	ZZMiUW	3.010.000	x	x	x	x	Środki własne	-
		Budowa systemów ostrzegawczych oraz tworzenie programów	Powiat, RZGW w Szczecinie i w Poznaniu (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	Ilość kontroli
		Rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego w gminie Choszczno	MPGK	4.297.683,22	3.364.7816,78	x	x	x	POIiŚ, NFOiŚGW, środki własne	Długość sieci
		Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w m. Choszczno wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną	MPGK	7.390.728	603.041	x	x	x	Środki własne, WFOiŚGW	Zużycie wody
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	Ilość oczyszczalni
		Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną, wodociągową, oczyszczalni ścieków	MPGK	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Działania edukacyjne,	Powiat, RZGW	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	w Szczecinie i w Poznaniu (po 01.01.2018 r. PGW Wody Polskie)							
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Powiat	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
7.	GLEBY	Szkolenia w zakresie promocji rolnictwa ekologicznego	ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Liczba szkoleń
		Szkolenie w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych	ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Szkolenia promujące produkcję żywności metodami ekologicznymi	ZODR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Szkolenia rolników w zakresie obowiązkowej integrowanej ochrony roślin	ZODR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Sporządzanie planów rolnośrodowiskowo-klimatycznych	ZODR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych	Właściciele gruntów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, ARiMR	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		niż rolne								
		Prowadzenie monitoringu gleb degradowanych jako źródła powierzchniowych skażeń wód	Powiat	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Rekultywacja składowiska odpadów w Stradzewie	MPGK	x	500.00,00	x	x	800.000,00	Środki własne	Liczba zrehabilitowanych terenów
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Kontrola realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, określonych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami w 2014 r.	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	-
		Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	Przedsiębiorcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Coroczne zbieranie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwo Drawno	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	80.000,00	Środki własne	-
		Coroczne zbieranie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwo Choszczno	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Coroczne zbieranie śmieci	Nadleśnictwo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		z terenów leśnych	Bierzwnik							
		Edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów)	Przedsiębiorstwa komunalne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	Przedsiębiorstwa komunalne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Liczba zakupionych pojemników
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Realizacja programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych w celu zachowania różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich	ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Edukacja w zakresie przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z Planów Zadań Ochronnych lub Planów Ochrony w zakresie dotyczącym gatunków ptaków objętych ochroną	ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Promowanie działań zalesieniowych jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo	Powiat, ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Monitoring stanu gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000 innych cennych przyrodniczo	Nadleśnictwo Choszczno	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Właściwy stan zachowania flory, fauny oraz siedlisk będących przedmiotem ochrony w

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		terenów oraz przeciwdziałanie pogarszaniu się tego stanu							obszarach Natura 2000	
		Ochrona strefowa ptaków, ochrona różnorodności biologicznej np. dokarmianie ptaków, zakładanie remiz, wprowadzanie do lasu gatunków biocenotycznych, pozostawianie martwego drewna oraz kęp starodrzewiu do ich naturalnego rozpadu	Nadleśnictwo Choszczno	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	Właściwy stan ochrony flory, fauny i siedlisk
		Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na obszarach chronionych	Nadleśnictwo Choszczno	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Ochrona siedlisk cennych przyrodniczo, monitoring	Nadleśnictwo Bierzwnik	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Nadleśnictwo Bierzwnik	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	
		Określenie pojemności turystycznej dla obszarów cennych przyrodniczo	Nadleśnictwa, RDOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie	RDOŚ, RDLP, nadleśnictwa, powiat, organizacje pozarządowe	b.d.		b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		ochrony przyrody								
		Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych, które są niezgodne z siedliskiem	Nadleśnictwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Nadleśnictwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne	-
		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną	Powiat, nadleśnictwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz na których postępuje sukcesja naturalna	Powiat, właściciele gruntów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, zewnętrzne	-
		Zatwierdzenie planu zadań ochronnych dla części obszaru N2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016	RDOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne – w ramach obowiązków statutowych	-
		Obszar N2000 „Dolina Iny koło Recza” PLH320004 – uzupełnienie wiedzy o przedmiotach ochrony	RDOŚ	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe:	kumak nizinny: II kw. – 6.250	x	x	x	POIiŚ	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
				II kw. – 23.750; III kw. – 3.750; czerwończyk nieparek: III kw. – 7.500; załotka większa: II kw. – 7.500; minóg strumieniowy, minóg rzeczny, głowacz białopłetwy, koza: III kw. -10.000; IV kw. -10.000; kumak nizinny II kw. – 6.250						
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Modernizacja, remont i przebudowa obiektów KP PSP w Choszczynie” kontynuacja zadania rozpoczętego w 2010 r.	KW PSP	316.000	b.d.	b.d.	b.d.	Wartość całkowita zadania: 6.941.000,00	Budżet państwa, NFOŚiGW	Liczba zmodernizowanych obiektów
		Kontrola w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	-
		Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	-
		Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań	Powiatowe służby inspekcji i straży, powiat, WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa, środki zewnętrzne	-

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację i jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Wskaźnik do oceny realizacji zadania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024		
		ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof								
		Formacje Obrony Cywilnej – w ramach SWA (system wczesnego alarmowania) i SWO (system wczesnego ostrzegania)	Powiat	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet państwa	-

8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska ma za zadanie planowanie, a następnie realizację takich działań, które doprowadzą do poprawy stanu środowiska. Opracowany Program Ochrony Środowiska dla Gminy Choszczno będzie dokumentem o charakterze strategicznym. Nadzór nad realizacją programu oznacza określenie sposobu zarządzania nim, wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji.

8.1. Współpraca z interesariuszami

W realizację Programu zaangażowanych jest wiele podmiotów (interesariuszy) prowadzących działalność w zakresie ochrony środowiska

Interesariuszami są wszystkie strony, które są zainteresowane wdrażaniem Programu, mają wpływ na realizację jego zapisów, a także odnoszą korzyści z jego wdrażania.

Główne grupy interesariuszy to:

- jednostki gminne (interesariusze wewnętrzni), przede wszystkim referaty Urzędu Miejskiego w Choszcznie;
- interesariusze zewnętrzni: mieszkańcy gminy, zakład komunalny, przedsiębiorstwa, Starostwo Powiatowe w Choszcznie, inne jednostki administracji publicznej, lokalne instytucje finansowe.

Opracowany projekt zawiera zadania realizowane przez ww. interesariuszy. Korzyści z wdrożenia i realizacji ww. Programu odnoszą przede wszystkim mieszkańcy Gminy Choszczno.

8.2. Instrumenty zarządzania realizacją programu

Program ochrony środowiska pełni szczególną rolę w procesie realizacji zrównoważonego rozwoju. POŚ stanowi narzędzie do podejmowania działań w sferze ochrony środowiska. Zarządzanie realizacją Programu winno się odbywać za pomocą instrumentów:

- A. prawnych,
- B. społecznych,
- C. finansowych,
- D. strukturalnych.

A. INSTRUMENTY PRAWNE

Do instrumentów prawnych należą głównie decyzje administracyjne, m.in.:

- pozwolenia emisyjne;
- zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami;
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach;
- koncesje, pozwolenia na budowę, a także inne decyzje wynikające z przepisów szczególnych.

B. INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Do instrumentów społecznych należą m.in.:

- współdziałanie i partnerstwo, które polegać powinno na konsultacjach społecznych i debatach publicznych oraz współpracy samorządów;

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

- upowszechnianie w społeczeństwie informacji o środowisku, udział społeczeństwa podczas procedur prowadzonych w sprawach ochrony środowiska;
- edukacja ekologiczna.

C. INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należą m.in.:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- kredyty,
- dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z europejskich funduszy strukturalnych udzielane za pośrednictwem właściwych programów operacyjnych,
- pomoc publiczna w postaci zwolnień i ulg podatkowych, odroczeń i umorzeń.

D. INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Do instrumentów strukturalnych należą m.in.:

- strategiczne i operacyjne dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym (np. strategie rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plany zagospodarowania przestrzennego, raporty, oceny oddziaływania na środowisko itp.),
- system monitoringu oraz baza danych o środowisku, prowadzona np. za pomocą Ekoportalu.

8.3. Źródła finansowania realizacji programu

Wdrażanie i realizacja programu ochrony środowiska dla Gminy Choszczno w znaczącym stopniu determinowana jest przez środki finansowe. Realizacja zadań wytyczonych w Programie wiąże się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi.

Dostępne publiczne źródła finansowania można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji;
- programy pomocowe UE, fundusze spójności, fundusze strukturalne, programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, fundacje i inne.

Poniżej pokrótce przedstawiono najważniejsze źródła finansowania.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Głównym celem jego działania jest udzielanie wsparcia finansowego przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej. Podstawą są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Na lata 2014-2020 NFOŚiGW oferuje wsparcie finansowe

w ramach następujących programów:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi:
  - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

- Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych.
- 2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi:
  - Racjonalna gospodarka odpadami.
  - Ochrona powierzchni ziemi.
  - Geologia i górnictwo.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW)

W pierwszej kolejności w bieżącej perspektywie będą dofinansowane projekty inwestycyjne i działania realizowane z udziałem środków Unii Europejskiej, w szczególności realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ).

Priorytety dziedzinowe to:

- Ochrona czystości wód i gospodarka wodna.
- Gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi i wdrażanie czystych technologii.
- Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii, ochrona przed hałasem.
- Ochrona przyrody.
- Edukacja ekologiczna.
- Zapobieganie poważnym awariom, przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.
- Monitoring środowiska i inne działania.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to jeden z największych programów finansowanych z Funduszy Europejskich. Dokument realizuje założenia strategii Europa 2020, z którym jest powiązany.

W okresie 2014-2020 projekty przyczyniające się do poprawy stanu środowiska będą mogły być realizowane w ramach poniższych osi priorytetowych:

- Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach,
- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ)

W ramach RPO WZP na lata 2014-2020 projekty w zakresie środowiska będą mogły być realizowane przede wszystkim w ramach osi:

1. Gospodarka niskoemisyjna:
  - ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską;
  - zmniejszenie energochłonności budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych;
  - zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii;
  - zwiększenie udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.
2. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu:
  - skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu;

Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

- zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi;
- zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW)

Głównym celem PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Pomoc finansowa skierowana jest zwłaszcza do sektora rolnego. Nowe działania Rolnictwo ekologiczne ma na celu wzrost rynkowej produkcji ekologicznej. Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska (w tym wody, gleb, krajobrazu) i zachowania bioróżnorodności będą finansowane w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych i zalesień. Ponadto wsparcie inwestycyjne w związku z realizacją celów środowiskowych mogą otrzymać gospodarstwa położone na obszarach Natura 2000 i na obszarach narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego.

Pomoc na realizacji projektów środowiskowych można uzyskać w ramach działań takich jak:

- gospodarka wodno-ściekowa;
- inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów;
- działania rolno-środowiskowo-klimatyczne;
- rolnictwo ekologiczne;
- wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy leader, w tym realizacji celów przekrojowych
- w zakresie ochrony środowiska i klimatu oraz inwestycje na obszarach Natura 2000.

Program LIFE – program działań na rzecz środowiska i klimatu (2014-2020)

Program LIFE jest jedynym instrumentem finansowym UE dedykowanym wyłącznie projektom z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian.

W okresie 2014-2020 będzie on realizowany w podziale na dwa podprogramy:

- podprogram na rzecz środowiska, w ramach którego można realizować działania związane z ochroną środowiska i efektywnym gospodarowaniem zasobami, z przyrodą i różnorodnością biologiczną oraz zarządzaniem i informacją w zakresie środowiska;
- podprogram na rzecz klimatu – projekty dotyczące ograniczenia wpływu człowieka na klimat, dostosowania się do skutków zmian klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

Program umożliwia uzyskanie dofinansowania dla działań z zakresu ochrony środowiska i infrastruktury, w tym:

- odbudowy, przebudowy i rozbudowy infrastruktury środowiskowej oraz poprawy stanu środowiska (m.in. zarządzanie odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej, poprawa publicznych systemów transportowych);
- bioróżnorodności i ochrony ekosystemów oraz wsparcia transgranicznych inicjatyw środowiskowych.

8.4. Monitorowanie programu

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Burmistrz Choszczna co 2 lata w trakcie wdrażania Programu ochrony środowiska będzie zobowiązany do sporządzenia Raportu z realizacji niniejszego dokumentu, w którym zostaną przeanalizowane podejmowane działania i określony zostanie stan realizacji założonych celów.

Monitoring prowadzony będzie również przy pomocy wskaźników monitorowania realizacji programu, określonych w tabelach nr 40-42.

Sporządzone raporty z wykonania Programu ochrony środowiska podlegają przedłożeniu radzie gminy, a następnie na podstawie art. 18 ust. 3 ww. ustawy są przekazywane organowi wykonawczemu powiatu, czyli w tym przypadku Zarządowi Powiatu w Choszcznie.

9. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Program ochrony środowiska opracowano w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1101).
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1736).
4. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1405).
5. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1131 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1628 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 328 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1602).
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2011 r. nr 25, poz. 133 ze zm.).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408).
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409).
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967).

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

19. Rozporządzenie Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Wojewodę Gorzowskiego, Wojewodę Koszalińskiego, Wojewodę Piłskiego, Wojewodę Słupskiego oraz Wojewodę Szczecińskiego obowiązujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 1999 r. Nr 7, poz. 71).
20. Uchwała Nr XVIII/162/2012 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Choszczno (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2012 r., poz. 1073).
21. Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (t.j. Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637 ze zm.).
22. Uchwała Nr XX/286/2008 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 29 września 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew w granicach administracyjnych Gminy Choszczno (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2008 r. Nr 92, poz. 1959).
23. Uchwała Nr XVIII/162/2012 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Choszczno (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2012 r., poz. 1073).

Opracowując Program wykorzystano informacje zawarte w następujących dokumentach i materiałach źródłowych:

1. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.).
2. Projekt „Programu ochrony środowiska dla powiatu choszczeńskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024”.
3. „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”
4. „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”.
5. „Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)”.
6. „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030”.
7. „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022”.
8. „Strategia Rozwoju Kraju 2020”.
9. „Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych”.
10. „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”.
11. „Strategia Europa 2020”.
12. „Program ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego tj. Aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej (tom II – strefa zachodniopomorska)”.
13. „Plan gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023.”
14. „Strategia rozwoju powiatu choszczeńskiego na lata 2016-2030”.
15. „Plan rozwoju sieci dróg powiatowych w powiecie choszczeńskim na lata 2016-2020”.
16. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla obszaru gminy Choszczno.”
17. „Strategia rozwoju gminy Choszczno na lata 2008 - 2020.”
18. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Choszczno na lata 2017-2023”.
19. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Choszczno”.

**Program Ochrony Środowiska dla GMINY CHOSZCZNO
na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024**

20. „Wieloletnia prognoza finansowa gminy Choszczno na lata 2017-2030”.
21. „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych dla Miasta i Gminy Choszczno na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2024”.
22. „Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r.” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie).
23. „Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2015 r.” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie).
24. „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz Ücker”.
25. Projekt „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”.
26. „Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na dzień na 31 XII 2016 r.”.
27. Praca zespołowa. 2014. „Obszary przemysłowe, kolejowe i powojenne w województwie zachodniopomorskim”.
28. Praca zespołowa. 2010. „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”. Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin.
29. Praca zespołowa. 2002. „Waloryzacja przyrodnicza gminy Choszczno”. Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin.
30. www.szczecin.stat.gov.pl
31. www.gdos.gov.pl
32. www.nfosigw.gov.pl
33. www.wfos.szczecin.pl
34. www.wzp.pl
35. www.rzgw.szczecin.pl
36. www.rzgw.poznan.pl
37. www.choszczno.pl
38. www.powiatchoszczno.pl
39. www.wios.szczecin.pl
40. www.programszwajcarski.gov.pl

